

ÎNDRĂZNEALA

Piesă în trei acte (cinci tablouri) de GHEORGHE VLAD

www.cimec.ro

PERSONAJELE:

Marin Hodină (55 de ani)
Paraschiva, soția sa (50 de ani)
Lisandru, fiul său (25 de ani)
Pavel, fratele său (53 de ani)
Ilie Chirițoiu (55 de ani)
Veta, soția sa (52 de ani)
Zoica, fata lor (17 ani)
Mitu (40 de ani) } frații Vetei
Nate (41 de ani) }
Păun Ceocilțeu (45 de ani)
Petria Fieraru (45 de ani)
Lina, fiica sa (22 de ani)
Buzdurică (48 de ani)
Ion Pirvu (37—38 de ani)
Caterina (40 de ani)
Vasile Băjan (42 de ani)
Gîju (35—37 de ani)
Bătrîna
Colectiviști
Colectiviste

Ațiunea se petrece în satul Lăcusteni, în zilele noastre.

Ilustrația de VAL MUNTEANU

A C T U L I

Tabloul 1

Incrucișare de ulițe la capătul satului Lăcusteni. În prim-plan, dreapta, se vede latura casei lui Marin Hodină, cu prispă înaltă spre uliță și o fereastră. În prim-plan, stînga, o fîntînă cu lanț sau cumpănă. În planul doi, stînga, se vede casa lui Ilie Chirițoiu.

Spre sfîrșitul lui februarie. Zi însorită, primăvăratăică. Satul pare pustiu.

Deodată, dinspre casa lui Ilie se aud voci, țipete.

GLASUL ZOICĂI: Au, au, mamă, nu da, n-ai dreptul...

GLASUL VETEI: N-am dreptul, ai? Îți arăt eu drept!

GLASUL LUI ILIE: Las-o, Veto, c-o omori!

GLASUL VETEI: Asta și vreau, s-o omor. Eu am făcut-o, eu îi iau zilele. Încăi să știu că nu mai am fată.

(Pe ulița din stînga ce vine de la gară, se aude Lisandru cîntînd: „Pe vale mă duc și pe deal mă-ntorc“.

Din cauza țipetelor, cîntecul se întrerupe o clipă, apoi, sărînd peste un vers: „Daolică Leano, draga mea...“)

(Apare Lisandru Hodină, un flăcău potrivit de statură, îmbrăcat în haine jumătate de oraș, jumătate de țară. Poartă o pălărie dată pe ceașă, în panglica căreia a înfipt cîteva viorele și tămîioare culese în drum.

Pe spate, agățat de o frîntură de arac, ține un cușar de lemn. E nădu-

șit de drumul făcut în pas soldătesc de la gară pînă aici.

De aceea, ajuns în dreptul fîntinii, parcă vrea să scoată o ciutură de apă, din care să soarbă citeva înghituri zdravene și să-și răcorească fața.

Dinspre casa cu zgomotele, Zoica vine-n fugă și se ciocnește de el, mai-mai să-l răstoarne.)

LISANDRU (recăpătîndu-și echilibrul):

Hei, pune frîna, nu vezi că dai peste oameni? Ori ai orbul găinilor? (Lasă cufărul jos. Zoica, fără să se uite la Lisandru, se așază pe cufăr și începe să plîngă ca un copil. Una din cozi i s-a desfăcut. Bluza cusută cu arnici i s-a rupt la un umăr.) Altă comedie acum: da' ce-i cufărul meu, bancă în grădina publică? (O apucă de bărbie și-i ridică fața către el.) Măi, măi! Ce-i cu tine, Zoica?

ZOICA (recunoscîndu-l, se ridică în picioare rușinată, dar tot plîngînd): Ce să fie? Mă snopi în bătaii mai rău ca pe un copil vitreg. (Își șterge nasul și ochii cu mîneca bluzei.)

LISANDRU: E-te, comedie! Ori fi vrînd să te mărite cu forța, sau ce?

ZOICA: Poate cu moartea să mă mărite. (Vrînd să schimbe discuția.) Da' dumneata, nene Lisandre, te-ntorci de la școala de brigadieri?

LISANDRU: Da, de la școală. Nu se cunoaște?

ZOICA: Cum să se cunoască?

LISANDRU (își cuprinde capul cu mîinile): Păi, mi se pare mai umflat. Mă și plănuișem, cum ajung acasă, zic, îl pun în niște cercuri de fier să nu plesnească. Ai primit scrisorile?

ZOICA: Îhi! Va să zică, terminași. (Arătînd cu capul către casa din planul întii.) Ai dumitale sint sănătoși? (Plîngînd, se așază pe cufăr.) Numai eu n-am noroc pe lumea asta...

LISANDRU (făcînd pe supăratul): A-păi, în loc să te smiorcăi, mai bine te-ai apuca să-mi spui ce ți se-întîmplă. Că nici doctorul nu te poate ajuta pînă nu-i arăți ce te doare. (Se așază lîngă ea, pe cufăr. Tandru.) Zoică, hai, zău, doar sîntem prieteni din copilărie. (Izbucnește.) Ce mama dracului!

ZOICA (scîncînd): Alaltăieri, avusem o ședință de utemiu. Și secretarul se ridică și zice: dragi tovarăși utemiști și utemiste, avem și noi zece vaci mari și late. Mai mare

păcatul de ele. Dacă-și aduce cineva aminte, le aruncă un braț de fin sau o găleată cu apă, dacă nu, nu. Mugesc toată ziua, zice, și nimeni n-are urechi să le audă. Care dintre voi vreți să vă faceți pomană cu ele? N-a zis unu' pis. Parc-aveau apă-n gură. Dacă-am văzut așa, mi s-a făcut milă. M-am ridicat și-am cerut să mi le dea mie, să am grijă de ele. Să fi văzut cum mă aplaudau! Pesemne, de bucurie că scăpaseră ei.

LISANDRU (entuziasmat): Zoica, da' tu ești o adevărată eroină... D-alea pozitive, așa cum li se spune-n cărți.

ZOICA (scîncînd): Eu îți vorbesc serios și dumneatale mă iei peste picior... Da' ce, mie mi s-a făcut milă de vaci... Și mama... Uite cum îmi dogoresc obrazii, (li ia mîinile și i le pune pe obraji. Se ridică.) Zisă că mă ține-nt-o bătaie pînă mi-oi băga mîinile-n cap... De-aia mai bine-măă duc cît m-or ține pă mine picioarele, doar mi-oi pierde de urmă. Rămii cu bine. (Se îndepărtează.)

LISANDRU (cu o căldură neașteptată în glas): Nu vrei să vezi ce-ți adușei? (Scoate din buzunar un șir de mărgele. Zoica se întoarce fără să se apropie.) Uite, niște mărgele. Ce zici, îți plac, ai? De, atîta vecinică am și eu.

ZOICA (zîmbește, îi tremură buzele. Dă din cap în semn că nu): Îți mulțumesc, da' nu de podoabe-mi arde mie acum. (Se îndepărtează.)

LISANDRU (cu puțină disperare în glas): Și-ncotro, măi, Zoică?

ZOICA (din mers): Oi vedea. Lumea-i mare.

LISANDRU: Hmm, aprigă fată. Și... drăguță! Ca un piersic dat în floare... Hai, fii serios... Da-i trece ei. Cînd i s-o face foame, se-ntoarce, ca popa. Auzi la ea: „Lumea-i mare!” Ce știe ea despre lume? (Vrea să se ducă la fîntină, dar se răzgîndește. Ia cufărul și fără să mai intre pe poartă, face un pas larg peste gardul scund ce desparte casa de uliță și sare drept pe prispă.) Măi, ai lui Hodină, nu e nimeni acasă-m? Liniște. (Încearcă ușa și vede că-i incuiată. Își scoate haina și pălăria, pe care le pune pe cufăr, apoi sare din nou gardul, se duce la fîntină, scoate apă și se spală pe față, pușînd ca o focă. Cînd să treacă drumul, din fund vine Pavel Hodină, fratele lui taică-său. Președintele gospodăriei.)

PAVEL (*dând cu ochii de el*): Iote-te ce-mi văd ochii, lume nouă! S-au întors învățații noștri. Bine veniși, nepoate! (*Iși string mîinile.*)

LISANDRU: Bine te găsi, neică Pavel.

PAVEL: Acu' căzuși?

LISANDRU: Chiar acu'. Cît apucaii să mă răcoresc nițel.

PAVEL: Ia să te văd. (*Îl apucă de mînă, cercetîndu-l.*) Mă, da' te-ai mai împlinit la trup, arăți altfel-m! Credeam că dup-atîta carte o să-mi vie subțire ca o ață. Ai dus-o bine, ai?

LISANDRU: N-am avut de ce mă plînge, neică. Programu', program; odihna, odihnă. Dar pe la noi ce mai este? A mai mișcat ceva?

PAVEL: Eh, așa cîte puțin. Ca la-nceput, de, cîrpești ici, plesnește dincolo...

LISANDRU: Mătușa-i sănătoasă?

PAVEL: Cum o știi, da' s-a cam coconit. Tare mi-e frică să nu mătur odată bătătura cu ea. (*Se așază amîndoi pe marginea prispei. Pavel scoate pachetul de țigări.*) Fumezi?

LISANDRU: Mai rar, da' fumez. (*Ia o țigară. Le aprind.*)

PAVEL: Bine că veniși, abia aștept să intrăm cu plugurile-n brazdă. Azi-mîine trebuie să ne vină și tractoarele.

LISANDRU: Da' gunoi de grajd n-ați cărat?

PAVEL: Cărăm mereu. Numai că la gospodărie nu prea avem. Am vorbit cu oamenii să dea dintr-al lor.

(Intră pe planul din dreapta Ceocîlteu, cu o oală mare în mînă, legată peste gură cu o cîrpă. Scund, cu fața slabă, nerasă. Poartă haină de dimie, sub care se vede o cămașă cam murdară, Pantaloni groși, de asemenea de dimie, strînși pe picior. Pe cap, o căciulă țuguiată.)

CEOCÎLTEU: Să trăiești, tovarășe președinte. Bine veniși sănătos, Lisandre.

PAVEL: Și tu să trăiești, Ceocîlteu.

LISANDRU: Bine te găsi, nene Păune.

PAVEL: Da' unde plecași, mă?

CEOCÎLTEU: Iacă, mă reped pîn-la gară. Mă rugă șeful să-i fac rost de niscai lapte bătut. Nevastă-sa are copil în burtă și pofteste.

PAVEL (*în glumă*): Vezi, poate-ți da fun bilet gratis pîn-la București. Te mai plimbi și tu.

CEOCÎLTEU (*îndepărtîndu-se*): Că bine zici. Nu știam ce-mi lipsa mie, taman acuma, în clipa asta: plimbarea-mi lipsa...

PAVEL (*către Lisandru*): Ș-asta, vai de capu' lui.

LISANDRU: De ce?

PAVEL: Mi-a făcut un pocinog cu varul.. Da' las' că-ți povestesc eu altă dată. Vorba e, cum ne descurcăm cu tine! Făcuși tu școală de brigadieri, da' pînă una alta, n-ai nici o brigadă de condus.

LISANDRU: Eu mă mulțumesc să conduc și un atelaj cu boi sau cu cai.

PAVEL: Ce vorbești, nepoate? Păi, treaba asta o poate face oricine. (*Mică pauză.*) Știi ce? Dacă te-aș pune contabil? Muncă ușoară. Nu te arde soarele, nu te bate vîntul, nu te udă ploaia... Ce zici?

LISANDRU (*zîmbînd*): Nu cred eu să ducem lipsă de așa ceva.

PAVEL: Ce-i drept, e drept, avem doi. Da' nu strică nici al treilea. Iar peste cîteva luni, te fac șef peste ei.

LISANDRU (*începe să ridă*): Și zi, mă și văzuși contabil-șef, ai?

PAVEL (*chipurile contrariat*): Și de ce-i fi rîzînd ca proasta-n bilci? Dacă nu-ți place la contabilitate, poftim, te fac ajutorul lui Buzdurică la magazie.

LISANDRU: Nu, unchiule. Dă-mi ceva care să simt eu că-mi îndoiaie umerii. Pune-mă acolo unde-ți crapă buza după un om.

PAVEL (*ride*): Bravo, nepoate! Înseamnă că s-a lipit ceva de tine p-acolo pe unde-ai fost. Vrusăi să te pun la-ncercare.

LISANDRU (*puțin supărat*): Grozav te mai pricepi la oameni, n-am ce zice.

PAVEL (*împăciuitor*): Ho, și tu acuma. Vezi că te așteaptă brigada. Parc-am scăpat d-ăi din consiliu pînă nu te-am pus șef? Da' să nu mă dai de rușine, că te zvîntez. (*Ridicîndu-se.*) Acum mă duc. Poate trec diseară cu mătuș-ta pe la voi, să mă mai stăm de vorbă. S-auzim de bine.

LISANDRU: Noroc bun, neică Păvele. (*Iși string mîinile. Pavel iese prin planul din dreapta. Lisandru rămîne dus pe gînduri, cu bărbia sprijinită-n pumni. Mică pauză. Ceocîlteu apare pe drumul dinspre gară. Se oprește la fîntină și toarnă apă din ciatură în oală, clătînd-o.*)

Întoarce capul și-l vede pe Lisandru. Discuția se va duce cu pauze și întreruperi, așa cum fac țărani cînd vorbesc despre lucruri deosebit de serioase.)

CEOCÎLTEU: Mă Lisandre, nu Ț-o fi rămas cumva fo țigară-m?

LISANDRU: Cum nu, nene Păune. Hai încoa' să fumăm. (Aprînd. Ceocîlteu trage adînc în piept cu vădită mulțumire.)

CEOCÎLTEU: Uu, că bun e! Parcă te unge la inimă. De-azi dă dimineată nu pusăi țigară-n gură. Rămăsăi fără fir dă tutun în casă. Da', tu, Lisandre! Va să zică, te școliși? Și-acuma ce-ai de gînd, rămăi la noi?

LISANDRU: D-apăi cum, un' să mă duc?

CEOCÎLTEU: Așa-i, un' să te duci! Că doar nu de-ai-a te-am trimes să-nveți.

LISANDRU: După cîte văd, nu prea ți-s boii acasă, nea Păune, ai?

CEOCÎLTEU: Nu prea, bă! Ce vrei? Mă dăruî dumnezău cu șasă copii. Doar doi sînt mai răsăriți, unul într-a șasea, celălalt p-a șaptea. Că-i știi și tu... Muieroa abia să ține pă picioare. Are boală fără leac, dă nu-i dă nici un doctor dă căpătîi. (Mică pauză.) Și-uite-așa, descurcă-te, Ceocîlteu.

LISANDRU: Asta-i tot?

(Pauză, pe gînduri.)

CEOCÎLTEU: Ba-mi mai căzu o năpastă pă cap, dă umblu toată ziua ca o curcă beată.

LISANDRU: Ce fel de năpastă?

CEOCÎLTEU: Mai dă-mi o țigară. O să cumpăr și eu acuma di la cooperativă. (Își scoate căciula și o pune alături pe prispă. Îl privește lung pe Lisandru.) Nu știi dă ce, da', parcă mi-e și frică să vorbesc, așa mi-a intrat o spaimă-n oase.

LISANDRU: Fiindcă tot ne-apucărăm, fă-ți curaj. Poate-o fi ceva din care să trag învățatură.

CEOCÎLTEU (ia căciula, se uită-n ea și și-o pune-n cap): Eeee, mă băiete, cînd e să te pască nenorocu', te paște. Stăi să vezi. Cînd ne-am inaugurat, acum citeva luni, credeam că eu, Ceocîlteu, l-am apucat pă dumnezău nu d-un picior, d-amîndouă picioarele. Că-mi ziceam așa: dăc-ntovărășirea, că e — vorba ăluia — doar o juma' dă pas și tot ne-a săltat un pic traiu', d-apăi colectiva? D'ăia, mă năpădisă atîta îndrăzneală, că de m-ar fi-ntrebat cineva: Mă

Păune, poț' tu să te sui pînă la cer fără scară, fără nimic? — aș fi zis: pot! Și ce dracu', doar nu sînt copil; am început să-ncăruntesc d-a binelea. Mi-am zis așa, mă Ceocîlteu, mă Păune, ce dai tu în schimbul bucuriei ăsteia? Pentru că eu așa socotesc: într-o gospodărie colectivă nu-i d-ajuns s-aduci pămîntu', caru' cu boi și plugu', ci să dai tot ce ai tu mai bun în inima, în sufletu' și mîntea ta. Spune tu, n-am dreptate?

LISANDRU: Ai, nene Păune, cum să n-ai! Numai că, așa o iei pe ocolite de mă ametești.

CEOCÎLTEU: Păi, ca să-nțelegi cum devine cazu'! Tu știi ce năcazuri avem noi cu varu'. Pînă nu vin ăia di la munte cu căruțele lor cu coviltir, poț' să tot stai cu casa nevăruită. Da' ce, gospodăria o să poată aștepta? O să începem atîtea construcții. O să pornească oamenii, peste un an-doi, să-și ridice case noi. O s-avem nevoie de var cu vagoanele. Păi, tu-ți dai seama cît o să ne coste, ai? Îți dai seama?

LISANDRU: Mult al dracului, mă, nea Păune.

CEOCÎLTEU: Păi vezi? Și dacă pentru orice fleac o să dăsfacem punga, unde-ajungem? Ce mi-am zis, hai să trîntim noi colea un cuptor dă ars piatra dă var, că avem atîta în Vilceaua Roșului dă să să sature tot raionu'. Cum la noi în sat nu să pricepe nimeni la treaba asta, mă hotărîi ca mai întîi să mă documentez și dup-ăia să pui problema pă tapet. Așa că, făr' să spui nimă-nui, mă pui în tren și nimeresc într-o comună pi la poalele munților. Cuptoare, cîte vrei. Aflai tot ce-mi trebuia; făcuî însemnări, niște deseme. Însă hopu' ăl mare abia la întoarcere mă aștepta. Cînd le-am dezvoltat planu' meu, au sărit dă parcă eram gata să pui foc satului. Incaltea, Buzduraică să mă înghiță dă viu, cu bocanci cu tot. Ce era el zgîrcit dă felul lui înainte, da' dă cînd l-am pus să răspundă dă magazie, parcă s-a îmbolnăvit d-a binelea. Noroc că pînă la urmă mi-au sărit într-ajutor Petria Fieraru și Ilie Chirioiu. Ei l-au convins pă neică-tu Pavel, să mă lase. Așa că, mi-a dat zece oameni care să mă ajute, am ciupit și ceva materiale de la Buzduraică — parcă și le-ar fi rupt din suflet — ș-am pornit la treabă. Cuptoru' l-am dat repede gata. Bă, Li-

măndre, știi, mă, cum duchia e? (Ca o locomotivă gata s-o ia din loc. *(Abă-tut.)*) Sara, pă când să-ntunecasă. aud o dată buum, și să prăbușește, Lisandre, ca nimica... Cu ce-oi fi greșit, ce-oi fi uitat, nu știu. Atita mă mistui și mă frământ, dă mă doare mintea. Acuma, unii să uită la mine dă parcă m-ar fi prins noaptea la cotețu' lor dă găini. Buzdurică mi-a și făgăduit c-o să plătesc eu, să m-am nici o grijă. *(Oftează.)* Aia e, vrusăi să fac un bine și ieșii pă dos.

LISANDRU : Eu să fiu în locu' dumitale, nu m-aș lăsa.

CEOCILTEU : Mi-e frică, Lisandre. Nu știu. Mi-a intrat o spaimă-n oase! Eh, da-ți împuiaii dăstul capu' cu de-ale mele. Bă, da' ia stai! Ce faci cu candidatura dă partid? Când îți implinești stagiu'?

LISANDRU : Mai am puțin, și gata.

CEOCILTEU *(cu fața luminată)* : Nici eu nu mai am mult; acu' aștept să mă puie-n discuție. Când mă gîndesc la asta, parcă-mi ia cineva năcazurile cu mîna. Că ce-ar fi Ceocilteu fără partid? Un fir dă nisip.

(Pe ulița din dreapta vin Paraschiva și Marin Hodină, amîndoi cu cazmale și greble pe umeri. Agățată de coada cazmalei, Marin Hodină poartă o le-gătură în care-au avut mîncarea de prînz și un urciore pentru apă. Cînd îl vîd pe Lisandru, rămîn pentru o clipă surprinși. Paraschiva aruncă grebla în mijlocul drumului, deschide portița și se repede spre tînr.)

PARASCHIVA : Lisandre! Te-ntor-săși, dragul mamei? *(Îl îmbrățișează și-ncepe să plîngă.)* De ce nu ne-ai trimes măcar un rînd că vii?

LISANDRU : Fiindcă n-am știut precis ziua. Și pe de altă parte, îmi ziceam să vă iau așa, pe neașteptate. *(În acest timp, Marin, stăpînindu-și emoția, culege grebla din drum, intră fără grabă în curte și, abia după ce așază lucrurile pe prispă, se îndreaptă spre fecior. Își strîng mîinile.)*

MARIN : Bine veniși sănătos, Lisandre.

LISANDRU : Bine vă găsiți sănătoși, tată.

MARIN *(arătînd cu capul spre Paraschiva)* : Muierile astea abia așteaptă prilejul să stoarcă o țîră dă lacrimă. *(Către Ceocilteu.)* Noroc, Păune. Muierea ta, tot beteagă? *(Îi întinde mîna.)*

CEOCILTEU : Tot beteagă. Am arătat-o la nu știu cîți doctori și nu-i dau dă leac. Să usucă d-a-n picioarele.

MARIN : Hai, Paraschivo, gata cu smiorcăiala. Prinde o găină s-o tăiem, că ne ia noaptea.

PARASCHIVA : Uite-acușica. *(Lumina scade. Intră în casă pe ușa care se vede în față și care dă în tindă și iese cu niște boabe în poală. Incepe să le arunce prin curte.)* Puii mamei, pui, pui!

CEOCILTEU : Ei, acum mă duc și eu acasă. Lisandre, știi ce bine că vorbii cu ține, c-apucaii să-mi descarc sufletu'. Parcă mă simț mai ușurat.

LISANDRU : Nu rămîi cu noi la masă?

CEOCILTEU : Nu pot, Lisandre, mă așteaptă batalionul. Le făgăduii ălor mici niște bomboane și li s-or fi strîmbat cefelee uitîndu-se pă uliță după mine. Ee, s-auzim dă bine!

LISANDRU : Cu bine, nene Păune!

MARIN : Să fii sănătos, Ceocilteu.

PARASCHIVA : Puii mamei, pui! Da' unde vă pitularăți, mîncea-v-ar ciuia!

(Lumina se stinge treptat, apoi se aprinde o lampă cu petrol, așezată pe pervazul ferestrei, care luminează o parte din prispă. Sub lumina lămpii, în jurul unei mese rotunde, joase, pe niște scăunele, stau Lisandru, părinții săi și Pavel Hodină, Mîncă.)

LISANDRU : ...Ne ducem noi să vizităm un gostat. Măiculiță, ce mi-a fost dat să văd! Mă vîram peste tot ș-ațitea întrebări puneam că zece guri să fi avut ingineru-șef și n-ar fi făcut față. Cînd să plecăm, mă ia de-o parte, și-mi zice: Tinere, n-ai vrea să rămîi la noi? Te vîd dezghefat. Zic: Vă mulțumesc, da' nu pot, tovarășe inginer; mă trage ața îndărăt, către colectiva noastră.

MARIN *(pe gînduri)* : Mă-ntreb dacă nu era mai bine să-l fi ascultat!

PARASCHIVA : Da' mai tacă-ți gura! Ce, să-mi rămînă copilu-nstrăinat! Șef d-ăla mare să-l fi făcut, și tot nu-l lăsam. *(Către Lisandru.)* Mătușa ta putea să-și fi dat nițică osteneală, să vie să te vadă; atita nepot are.

PAVEL : Da-ți spusei, femeia lui dumnezeu, că nu se simte-n apele ei. Să mai bem. *(Ridică paharul și ciocnește cu ceilalți.)* Noroc!

PARASCHIVA : Zi-i mai bine că nu-i e la-ndemînă să dea ochii cu mine.

Eu nu știu multe și i-o zic de la obraz. Dă când să făcu președintea, nici cu cinci prăjini nu-i dai de nas. Cu ce și-o fi omorînd vremea? La lucru iese cînd și cînd, copii n-are... Mare țî-i grădina, doamne.

PAVEL: Of, aveți o inimă, c-o vadră de venin încape-n ea...

(Din fund apare un colectivist.)

GÎJU: Bună seara!
MARIN și LISANDRU: Bună seara!
GÎJU: Poftă mare!
PARASCHIVA: Mulțumim dumnea-voastră. Poftim la masă!

GÎJU: Sînt poftit mai dinainte la mine-acasă. Tovarășe președinte, îmi spusă muierea că ești aici și venii să te-treb: eu încotro o apuc mîine?

PAVEL: Da' n-ai șef de echipă, mă, Gîjule?

GÎJU: L-am întrebat, da' nu știe nici el.

PAVEL: Păi tot unde-ați fost și azi. Pînă nu isprăvim cu gunoiu', nu ne-apucăm de altceva.

GÎJU: Cam tot așa mă gîndeam și eu. (Dă să plece, apoi se-ntoarce.) Tovarășe președinte, la toamnă-mi cu-nun fata.

PAVEL (mîncînd): Să fie-ntr-un ceas bun. O să jucăm de-o să rupem pămîntul.

GÎJU: Și vreau să-i cumpăr mobilă.

PAVEL: Se cuvine. Că doar ginerilor nu le mai sticlesc ochii după pămînt.

GÎJU: Și mobila costă bani.

PAVEL: Tu să fii ăla, mă, Gîjule, ai da-o pă gratis?

GÎJU: Păi d-aiă zîc... Dă-mi niște bani din ce-o să mi să cuyină, pă ce am lucrat.

PAVEL (rămîine cîteva clipe cu limba-n aer): Mîine să ține obor la Drăgășeni. Mă duc să mă vînd. Numai d-o cumpăra cineva o gloabă bătrînă ca mine. (Trîntește limba de masă.) Dă ce să nu mă lăsați, mă, să-mi ticnească și mie o-mbucătură, ai? Că uite-aici îmi stă, în gît. Știi tu că ne-au venit bani și-i țîn ascunși?

GÎJU: Dă un' să știu!

PAVEL: Poftim, am în casa de bani cîteva mii de lei rămași de la întovărășire. Îi păstram pentru saivan. Îi împart, măcar să știu c-am scăpat de o grijă.

LISANDRU (repede): Glumește, nene, nu-l crede!

PAVEL (cătore colectivist): Așa am să fac.

GÎJU: N-ar fi rău! Că ce-i în mînă... Care va să zică, așa, mîine dimineață tot acolo.

PAVEL: Tot. Nu bei, mă, Gîjule, un pahar de vin?

GÎJU (din mers): Nu beau, că nu mîncai. Bună seara. (Se îndepărtează.)

PARASCHIVA: Bună seara.

MARIN: Umblă sănătos.

LISANDRU (cătore Pavel): Și chiar, ai de gînd să împarți alea cîteva mii de lei?

PAVEL: De ce nu? ăștia sînt în stare să-mi scoată vorbe cum că-i păstrez pentru mine. (Mică pauză.) Toată ziua, dă-mi și dă-mi. Le-a intrat fudulia-n cap.

PARASCHIVA (ii ia vorba din gură): Adică, ce-ai vrea, mă, să umblăm dăsculte, cu călcîile crăpate, sau cum?

MARIN: După mine, puneți-vă și zurgălăi, să le dați dă lucru cîinilor, cînd treceți pă uliță.

PAVEL: ăla vrea mașină dă cusut, pentru fii-sa, ălălalt bicicletă pentru fii-su. Pînă și Mitruță, că-l știți cît e de așezat, vine într-o zi la mine să-mi spuie c-a văzut la oraș un ceas d-ăla care zice: „cucu“ și că nu-i ajuns banii. (Ride.) De mulți ani nu mi-am mai făcut cruce, da' cînd l-am auzit, m-am închinat.

LISANDRU: De ce le-o iei în nume de rău? Vor să-și cumpere? Foarte bine!

PAVEL: Uite ce e, nepoate, mie nu-mi vorbi ca lu' Fordu' ăla americanu'. Și eu sînt colectivist. Crezi că eu n-am de gînd să trăiesc bine? Oho, ba cum! Da' tu dacă sîdești azi un pom, mîine te și duci la el cu sacu'? Cu gospodăria noastră nu-i la fel? Abia o inaugurarăm acum cîteva luni, ș-acuma nu sîntem nici în martie. Dă un' să ne dea așa, dintr-o dată?

LISANDRU: Și peste trei ani, dă unde-o să ne dea, te gîndiși?

PAVEL (incurcat): Să trăim pînă atunci s-om vedea...

LISANDRU: Cam puțin pentru o gospodărie colectivă acest „om vedea“, neică Pavele.

PAVEL (cu ciudă): Scoate tu din buzunar mai mult dacă te cezi mai breaz. (Atmosfera puțin apăsătoare. Paraschiva toarnă dintr-o damigeană mare într-o oală, apoi în pahare.)

PARASCHIVA: Luați și beți, lăsați-o focului de cîndăneală! Barim, noi între noi să ne împogodim. (*Marin ia paharul și gustă.*)

MARIN: Mă frate-miu, bun vin! Parcă tot îți vine să chiu și să cînti. (*Privește paharul în bătaia luminii.*) Da' de unde-l ai, că al nostru s-a isprăvit încă de-as' toamnă?

PAVEL: Dă un' să-l am, Mărine! Păstrasem și eu un butoiăș pentru zile mari. Îmi ziceam că de-l însurăm pă Lisandru, o să prindă bine... Da' văd că nu-i nici o nădejde.

LISANDRU: Dac-ar fi după mine, aș opri toate însurătorile și măritășurile pînă ce devenim milionari. Toate nunțile să se facă așa, ca-n povești.

MARIN: Pîn-ar veni ziua-aia, tare mă tem că i s-ar stînge satului nostru sămînța.

PAVEL: Așa-s tinerii ăștia. Visează noaptea milioane, ș-a doua zi își închipuie că le găsesc sub pat, gata chitite și numărate. (*Cîteva clipe se lasă tăcerea. Paraschiva își face de lucru cu farfuriile. De undeva din fund, unde se presupune că se află sediul gospodăriei, se aud lătrături de cîne și un strigăt: „Prinde-l, mă, ia-l, mă, nu-l lăsa, mă, așa!”*) Auză-l pă Vasile Băjan, paznicu' nostru. O ține-așa toată noaptea. Își face curaj...

MARIN (*gustă din pahar și rămîne pe gînduri*): Pă noi lipsa de pămînt ne omoară. (*Cu năduf.*) N-ar mai avea parte dă liniște în groapă ăla care-a bătut primaș dată țărūșu' aici. Parcă nu mai găsea alt loc pîn Bărăgan încolo.

PAVEL: Zi-i bogdaproste c-avem alea șase sute dă pogoane în lunca văii... Altfel, nu știu, zău, pă unde-am scoate cămașa.

LISANDRU: Nu uita tarlaua de cinci sute de hectare de pe panta Bălșorii.

PAVEL: P-aia n-o mai pui la socoteală. Dacă mi-ar da careva pă ea o sută dă pogoane bune, crede-mă, aș face schimbul chiar în clipa asta.

MARIN (*cam amețit*): Cum ar veni: cumpără-mi gloaba, că ți-o plătesc eu și-ți mai dau și pă d-asupra. (*Chicotește.*)

PAVEL: O fi fost el bun, cîndva, și pămîntul de pe Bălșoara, nu zic, dar atîta l-au spălat ploile, c-a rămas doar huma. Și nu faci un pas, fără să dai d-un șanț săpat dă ape. De-aia, cînd te uiți la el dă de parte, seamănă cu o foaie de varză. Mai sînt și petecile alea cu viță hi-

bridă, care mai rău ne-ncurcă. (*Marin își leagă capul și îngină un cîntec. Paraschiva intră și iese din casă cu diferite treburi. Din cînd în cînd, umple paharele.*)

LISANDRU: Îi găsim noi leacu'.

PAVEL (*ironic*): Dă fuga la punctu' farmaceutic — mai știi? — poate dai de el acolo... M-a sfătuit cineva să punem numai vie și pomi. Însă deocamdată, ne țîn pă noi băierile să facem așa ceva? Nici vorbă.

LISANDRU (*mirat*): Pe toată Bălșoara?

PAVEL: Pă toată. Decît să ne camonim pentru cîteva băncioare de grăunțe la pogon... N-ai văzut ast'vară că nici nu puteai apuca bine smocu' dă grū, ca să nu-ți tai mîna cu secera? Și porumbu'? ăla era porumb, cu druga cît mîneru' dă cuțit?

LISANDRU: Acum sîntem colectiviști, neică Pavele.

PAVEL: Da, numai că pămîntu-a rămas același; nu s-a schimbat dă dragul nostru.

LISANDRU: O să-l schimbăm noi.

PAVEL: Hm, din gură! Hai să zicem c-o să-i cărăm la bălegar de-o să-l ghiftuim. E deajuns o ploică și ni-l duce pe tot la vale, și iar rămîne pămîntul ca o piele dă cal răzuită dă păr! ...Și cînd să pun vînturile alea turbate dă usucă totu', ce să fac atunci, să mă ațîn eu în calea lor cu brațele desfăcute? (*Arată.*)

LISANDRU (*vrînd să afle pînă la capăt gîndurile lui Pavel*): Da' nici așa: grîul, porumbul, sfecla de zahăr, grădina de legume, pă toate să le-nghesuim în lunca văii...

PAVEL: Ce să facem? Ne-ntindem și noi după așternut.

LISANDRU: În felul ăsta o să rămînem chirchiți, neică.

MARIN (*amețit, mai mult ca pentru sine*): Nimica nu te strică ca doru' dă mămăligă.

(*Paraschiva toarnă în pahare.*)
PAVEL (*către Lisandru, ironic*): Ai tu alte planuri, mai bune? (*Privește paharul în lumină.*)

LISANDRU: Recolte mari de cereale pe panta Bălșorii, pomi și viță nobilă pe dealul Gorgăneasa. (*Ceilalți rămîn incremeniți în diferite atitudini.*)

PAVEL (*trîntește paharul, care se sparge. Se ridică furios de la masă*): Eu am crezut că dacă te trimitem să capeți ceva învățătură, ai să ne

fi de ajutor...

LISANDRU (*calm*): Asta și vreau să fac.

MARIN (*își revine și vrea să-i facă să schimbe vorba*): Mă duc dăunăzi la târg și întru-n vorbă cu unu' de la Bălușanca. Începe să se laude: că la noi e așa, că e pă dîncolo, că facem, că dregem. Știi, ca să-mi facă în necaz...

PAVEL (*către Lisandru, parcă mai potolit*): Dacă ne-am lua după d-ai ca tine, am ajunge repede-repede la oale și ulcele.

LISANDRU: O spui dumneata, însă nu ești singurul în colectivă, ci tot satu'. Să vedem ce-or zice și ceilalți.

PARASCHIVA: Nu vă mai certați! D-ai-a mă chinuii pă vatră să vă facă dă mîncare?

PAVEL (*către Lisandru*): Bine, Lisandre. Doar atît îți spui: Pă Ceocîlteu l-am apărât cînd Buzdurică a ținut mortîș să-l dăm în judecată pentru pagube aduse gospodăriei. El nici nu știe. Mi-era milă dă copiii ăia că-i rămîneau pă drumuri. Dar a doua oară, n-o mai fac nici pentru tata, dă s-ar scula din mormînt. Să-ți între bine-n cap.

LISANDRU: Apăi, de. Din cît mai am de trăit oi pune și eu d-oparte zece-cinșpe ani pentru pușcărie. Că e bine să fie omu' stringător.

PAVEL (*cu dispreț*): Halal mințe dă (*silabiseste*) brigadier. (*Pleacă trîntînd porțița cu putere.*)

MARIN (*se dezmeticește puțin*): Cum, să dusă? Și ne lăsă cu dușmanca asta? (*Pune mîna pe gîtul damigenei și-o clatină.*) Da' o dovedim noi pînă dimineață. Paraschivo, adună masa și du-te de te culcă. Noi mai avem niște treburi de pus la cale, ca între bărbați.

PARASCHIVA: Îndată. (*Stringe masa. Dă să ia damigeana.*)

MARIN: Las-o, că mai este nevoie de ea.

LISANDRU: Tată, parcă n-aș mai bea.

MARIN: Ba, eu da. (*Bea.*) Vezi, de multe ori stau și mă gîndesc de unul singur: cînd o să-i ajungem din urmă p-ăi de la Mălureni, Codriștea, Bălușanca? Ce grîu și porumb au scos ei! Pîn alte părți nu fusăi, da' la ei fusăi și-i văzui cu ochii mei.

LISANDRU: Chiar din anul ăsta o să le călcăm pe urme. Depinde cum o începi.

MARIN (*dă din cap neîncrezător*): Barim să fi apucat să te văd pe tine

trăind altfel de cum am trăit eu. (*Mică pauză.*) Auz', Lisandre! Ce-ar fi să te aranjezi deocamdată pe la vreun Semeteu sau Gostat? Doar în-vățași carte! Cu timpu' o s-ajungem și noi ca ăia dă care scrie pîn ziare: bogăți, puternici, ș-atunci...

LISANDRU (*ironic*): Ș-atunci, să vină de-a gata, nu-i așa? La grămadă. Păi, dumneata ar trebui să mă scuipi primul între ochi.

(*Din curtea Chirișoilor izbucnește un țipăt de femeie*: „Mi-ați mîncat sufletuuu, mi l-ați mîncat de toot, de tot, blestemăților!“)

MARIN (*amîndoi tresar*): I-auză-i! Ce le-o fi venit acu', în miez dă noapte?

LISANDRU: Mă întîlnii azi cu fata lor, cu Zoica. Era bătută măr. Zicea că vrea să fugă de-acasă.

MARIN: Vai de zilele ei, sărăcuța. Din ce le-o fi venit?

LISANDRU: Nu-nțalesăi prea bine.

(*Lumina se stinge și, în același timp, se aprinde în casa lui Ilie Chirișoiu. Pentru a ușura schimbarea de decor, fațada casei se va picta pe pînză de tul. Camera din mijloc [tinda], în care se află vatra cu focul și un pat. Interiorul este simplu. Se văd cîteva lucruri necesare într-o gospodărie țărănească. Pe vatră, un ceain sub care se află o grămadă de tăciuni stinși. Ilie Chirișoiu, tras la față, stă pe un scăunel lîngă vatră. Veta Chirișoiu se aude bodogînînd și drăcuînd prin curte.*)

ILIE (*cu glas obosit*): Intră, măi muierie în casă cînd îți spune omu' odată. Nu-ți ajunge cît mă făcuși dă basm? (*Veta intră în casă, trîntînd și bușînd.*)

VETA (*plînge*): Așa mi-a fost mie dat să-mi pătînesc zilele și tinerețile lîngă un diavol ca tine.

ILIE: Dacă nu-ți mai convine, băgăm divorț. Uite, acu-l băgăm. Miine dimineață, au să și vină la poartă șapte feți-frumoși să te pețească.

(*Nate și Mitu se ivesc în prag. Sint frații Vetei. Să tot aibă patruzeci-patruezeci și unu de ani. Nate e mai mare cu un an și mai scund. Se aseamănă puțin la chip, și mai ales la suflet. Cînd unul din ei începe să-i dea glas unui gînd, celălalt musai îl termină. Umblă tot timpul împreună, muncesc împreună, au casele una lîngă alta și, în afară de neveste, la ei totul e-n devălmășie.*)

NATE : Nu vâ dulcarăți ?

MITU : Noi așa crezurăm.

ILIE : Păi, nu vedeți, dormim tun.
(*Mitu și Nate se așază pe pat cu oarecare solemnitate.*)

VELA (*luminindu-se*) : Bine că veni-
rați, frațilorlor. Voi, încaltea, ați fost
lingă mine cînd îi țineam taicăi lu-
mînarea la căpătii. Și cu urechile
voastre-ați auzit.

NATE (*mirindu-se*) : Ce s-auzim, su-
rioară ? (*Mitu se miră și el și dă
din umeri.*)

MITU : Poate-i fi auzit tu, Nate ?

NATE : N-am auzit, Mitule ! Știu c-a
bolborosit ceva, da' n-am priceput ce.

VELA : V-o fi luat dumnezeu auzu',
nărojilor. Cu limbă de moarte a lă-
sat s-avem grijă de fată ca de ochii
din cap.

ILIE : D-aia o bătuși ?

VELA (*se face că n-aude*) : Tot ce e
greu prin casă, eu fac, s-o scutesc
pe ea, să nu-și strice mîinile, să nu
i se ofilească bujorii din obraji.
Ș-acuma, la colectivă, să se facă vâ-
căreasă, de rușinea satului ? D-aia
mi-am băgat averea la gospodărie ?
Cine-o s-o mai ia de nevastă ? Nici
un văduv n-o să se mai uite la ea.

ILIE : Păi, dar, Păcat că nu trăim în
Anglia, sau știe dracu' pã unde ! Aș
vinde vaca și i-aș cumpăra un titlu
d-ăla, dă prentesă. Păi, nu vezi, mu-
iere fără minte, că despre vâcărese
se vorbește pîn ziare și la radio,
mai ceva ca de artiste ? Las' să am
eu atîtea fete dă măritat, cîți peți-
tori o să-mi bată-n poartă. Auzi,
să-mi nenorocească copilu' pentru
că i s-a năzărit c-ar fi auzit nu știu
ce din gura bătrînuului. Vorbește el
omul' prostii cînd bea un kil-două
dă vin, d-apăi cînd e pã moarte ?
(*Răstit.*) M-auzi ? Unde vrea, acolo
să muncească. La vaci, la porci, la
păsări. Unde-o s-o tragă inima. Poa'
să fi lăsat bătrînu' cu zece limbi dă
moarte. Păcat că n-am zece fete. Pã
toate le-aș face vâcărese. (*Cald.*)
Veto, dă ce să nu ne-nțelegem cu
binisoru' ? Vrei tu să m-arate lumea
cu destiu' și să zică, halal membru
în birou' organizației ; nu e-n stare
să-și lămurească muierea lui, d-apăi
pã alții.

VELA : Nuu, blestematuleee, că-mi
măninci sufletu' dă toot, dă toot.

ILIE (*se ridică amenințător*) : Să taci,
muiere-afurisită, că nu mai răspunz
dă mine. Să-mi lași fata-n pace...
Vreau să scot om din ea.

MITU : Nu mai ai din ce. (*Ilie și Veta
rămin încremeniți.*)

ILIE : Ce tot bălmăjești acolo ?

VELA : Vai de sufletu' meu, ce-a pă-
țit fata mea ?

NATE : Plecă.

ILIE : Ceee ?!

MITU : Unde, nu ne spusă. Îi dădurăm
o sută dă lei.

NATE : Zisă doar atît : Măăă duuuc,
unde-oi vedea cu ochii.

MITU : Așa că nu vâ mai certați.

ILIE (*se ia cu mîinile de cap. Către
Mitu și Nate*) : Măi, oameni buni,
parcă visez. Nu putea bătrînu' ă'a
să-și vadă liniștit dă moarte și să
mă lase și pã mine să trăiesc ?

MITU : Așa era el, sucit.

NATE : Cu noi n-o ținea întruna că
ne dezmoștenește ?

MITU : Fie-i țărîna ușoară ! (*Amîndoi
își fac cruce.*)

VELA (*cu gîndul la ale ei*) : Simt că-n
clipa asta-mi dau sufletu' și mor
pe loc.

ILIE : Hai, ce mai aștepti, oi mai găsi
un căpățel dă lumînare și pentru
tine. Afurisenie ce ești.

MITU : Lasă, surioară. Zău, potol-
lește-te. O să să-ntoarcă.

NATE : Și să vezi ce bine-o să-ți pară
cînd Zoica noastră o s-ajungă frun-
tasa frunțașelor.

VELA (*lăcrimînd, însă neavînd încotro*) :
Bietul tata, o să se răsucească-n
groapă dă necaz.

ILIE : Păi, dar, că altă treabă n-are.
Lui îi port eu dă grijă. Mi să rupe
inima dă fata mea. Alungată d-a-
casă !...

MITU : Îi dădurăm noi o sută dă lei.

NATE : Și să dusă.

MITU : Nu ne spusă unde. (*Către
Nate.*) Ce zici, Nate, mergem ?

NATE : Hai să mergem. O lămurirăm
și p-asta.

MITU : Hai ! (*Se ridică amîndoi. Că-
tre Ilie și Veta.*) Și nu vâ mai certați
ca chiorii !

NATE : Nu ne convine să ne faceți
neamul de ris, tocmai acum. (*Se-n-
dreaptă spre ușă amîndoi.*)

ILIE : Cum să nu te cerți cu un așa
ghiavol în fustă, ai, cum să nu te
cerți ! (*Mitu și Nate se întorc și se
așază din nou pe marginea patului,
cu și mai multă solemnitate.*) Vă ui-
tarăți năravu' p-aci ?

NATE : E vorba de năravu' tău, cum-
nate.

MITU : Cu muierele...

NATE: Taci, Mitule, că nu ești po-
litic.

MITU: Cu tovarășele noastre muie...
(*Nate îl privește încrunțat*) femeii...

NATE: Colectiviștii să se poarte-ntot-
deauna ca în ziua nunții.

VELTA (*revendicativ*): Auzi, Ilie, auzi ?

MITU: Să le pupăm și mina, Nate ?

NATE (*încurcat*): Di la caz la caz. Nu
izistă nici o hotărîre a consiliului dă
conducere în privința asta.

ILIE (*înciudat, se ridică și se apropie
de Veta*): Va să zică, tot eu sînt vi-
novat! Bine, poftim, îmi fac auto-
critică. Scumpa mea nevestică, îmi
dai voie să-ți pup mînușița ?

(*Veta își duce mîinile la spate.*)
MITU (*admirativ*): Uite, vez' ce fru-
mos e ?

NATE: Sîntem niște iducatori da',
dracului, Mitule. Hai să mergem.

MITU: Să mergem, Nate. (*Pleacă
amîndoi.*)

(*Veta tace bosumflată. Iie se duce
la vadra cu apă, așezată într-un colț
al tindei, troncăne cu căucul în ea și
vede că-i goală. Ia o găleată și iese
afară.*)

(*Lumina se stinge și se reaprinde
lampa ce luminează prispa casei lui
Hodină. Tinărul stă în picioare, reze-
mat de stîlpul prispei, și privește ste-
lele. Bătrînul mai golește pe-ndelete
un pahar. Se aud lătrături, urmate de
glasul lui Vasile Băjan: „Prinde-l,
mă, ia-l, mă, înhață-l, mă !”*)

Ilie se zărește prin întuneric cum
scoate apă din fîntînă și toarnă-n gă-
leată. Cînd să plece, dă cu ochii de
Marin și Lisandru.)

ILIE (*puțin pizmaș*): Uite dreptate,
unii chefuiesc, iar alții să rup sub
năcazuri.

MARIN: Nu vezi că-mi veni fecioru' ?
Ce-i fi vrînd, să mă pui pă jelit ?

ILIE: Păi aia zîc. Unora le vin copiii
acasă, iar altora le fug ca puii de
rîndunică.

MARIN: Dacă nu-și păzește cuibul...
Hai să bei un pahar dă vin cu noi.

ILIE: Băutura își are și ea dichisul ei.
(*Face doi pași, apoi se-ntoarce.*) Și dă
ce n-aș bea, la urma urmelor ? (*Lasă
găleata-n mijlocul drumului și sare
gărduțul. Dă mina cu amîndoi. Bea
două pahare, unul după altul, fără
să ciocnească, apoi își dă seama și
se rușinează. Lisandru ia paharul.
Ciocnește.*) Bine ai venit sănătos,
flăcăule, și să fie-ntr-un ceas bun.

LISANDRU: Mulțumesc, nea Ilie. (*Își*

*înmoaie buzele și pune paharul pe
masă.*)

MARIN: Ei, terminarăți bilciu', sau
o țineți pînă dimineată ?

ILIE: Ba, cred că-l terminarăm. Nu
cumva cunoști vreun leac pentru ne-
bunia muierescă, Mărine ?

MARIN: Înainte era bătaia. Lucru
sfînt. Rupt din rai, de !

ILIE: Acuma n-ajută. Că dă și ea. A
prins coraj. Vă mulțumesc pentru
vin. (*Pleacă.*)

PARASCHIVA (*prin fereastră*): Li-
sandre, nu vă mai culcați odată ?

LISANDRU: Avem vreme.

MARIN (*golește paharul și se șterge
la gură cu podul palmei*): Și cum
îți spuneam, Lisandre, tu ești și
cam nestăpînit, te aprinzi din te
mîri vece. Să nu te iei cu cineva-n
colți și să te-alegi cu șira spinării
frîntă. N-auziși ce păți Ceocilteu ?

LISANDRU: Auzii. Da' să nu-ți fie
frică, tată. Nu mă știu plămădit din
lemn de salcie.

(*Lumina se stinge încet, apoi pro-
iectorul este îndreptat către prispa pe
care Lisandru stă de unul singur și
fumează, pe gînduri. Deodată, pe dru-
mul dinspre gară se aud lătrăturile
furioase ale unor cîini.*)

GLASUL LINEI: Nii, nii, plecați,
ce-aveți cu mine ?

(*Lisandru tresare și se ridică. As-
cultă lătrăturile. Același glas: „Nii,
aoleo, mamă, mă rup în bucăți !” Li-
sandru bijbiie cu mina și dă peste un
retevei de lemn. Trece peste gard în
uliță.*)

LISANDRU: Care ești ?... Marș d-aci,
potăilor ! (*Lina vine fugind, cu o
mîna ținîndu-și pălărioara, să nu-i
cadă, iar cu cealaltă — un geaman-
tan pe care-l tot învîrtește ca să se
apere.*)

LINA (*cu respirația tăiată*): Bună
seara. Iartă-mă, te-oi fi sculat din
sorn, da' credeam c-o să mă sfîșie.

LISANDRU (*se uită mai atent și o re-
cunoaște*): Bună seara, Lină. Știi
cine sînt ?

LINA: Cu întunericul ăsta... Aa, Li-
sandru !

LISANDRU: Ei. Bine că n-apucaii s-a-
dorm. În vacanță ?

LINA: Nu, am terminat, m-au ținut
la regiune într-o ședință pînă spre
seară. N-am mai avut decît trenul
ăsta de noapte.

LISANDRU : De-acum ești inginer agronom ?

LINA : Inginer agronom.

LISANDRU : Uite pe cine trăgeam eu de păr ! Dacă știam c-ai s-ajungi ditamai inginerul, poate eram mai milos.

LINA : Adu-ți aminte că nici eu nu-ți rămâneam datoare.

LISANDRU : Mai ales când ți-ai înfipt dinții în nasu' meu dă era să mă lași ciont pe toată viața. Și, unde te gîndești să te aranjezi ?

LINA : Aici.

LISANDRU (*mirat și bucuros tot-odată*) : Mai zi o dată, la noi în colectivă ?

LINA : Da, la noi în colectivă. E-nțu-neric ; ți-aș arăta repartitia.

LISANDRU : Așa veste mai zic și eu. Phii, cînd or auzi neica Pavel și tovarăsa Petria ! Sau dumneaei știe ?

LINA : Nu, acum o să afle muica.

LISANDRU : Hai să te duc pîn-acasă. (*Ridică geamantanul. Glasul lui Băjan : „Ia-l, mă, prinde-l, mă, înha-tă-l, nu-l lăsa !”*)

LINA (*tresare*) : Cine-o fi strigînd așa ?

LISANDRU : Arhanghelul Gavrilă. E nea Băjan, paznicul, veghează peste avutul obștesc.

CORTINA

A C T U L II

Tabloul 2

Au trecut două-trei zile. Ne aflăm în curtea gospodăriei. În prim-plan, o poartă mare în forma unui arc de triumf, cu o scîndură pe care scrie : G.A.C. „Mereu înainte”. În planul doi, în fund, o latură sau un colț din clădirea sediului, unde se văd o ușă și o fereastră. Prin fereastră se văd casa de bani și un telefon de tip vechi. În planul doi, dreapta — un gard scund. În planul doi, stînga — un pichet de pom-pieri, lingă care se află un butoi.

În fața clădirii sediului, citeva ronduri cu flori și, printre ele, două-trei bănci simple fără spătar.

(*La ridicarea cortinei, Caterina, cu o găleată cu apă pe cap, intră, cîntînd. Să tot aibă 40 de ani. Este îm-brăcată în toale specific oltenești, însă fără a fi de sărbătoare. Cîntă : „Pune o mîna căpătii / Și cu alta mă mîn-gii, / N-am o vorbă cui să spuții, daolică Leano”. Ia găleata și o pune pe o poliță, lingă ușa de la intrarea în sediu. Apare Ceocîlteu.*)

CEOCÎLTEU : Mneața, Catrină ! Veni-și cu noaptea-n cap, ai ?

CATERINA : Bună dimineața, Păune. Mă gîndii să mai deretic nițel prin birouri.

CEOCÎLTEU : Nu-mi dai și mie o fîră dă apă ?

CATERINA : Da' ce mîncași de te păli setea acu', pînă-n ziuă ? (*Umple o cană și-i dă. Ceocîlteu se face că bea.*)

CEOCÎLTEU : Ei, parcă numai dă sete bea omu' ! O mai face ș-așa, ca să aibă dă ce zice mulțumesc. (*Rid amîndoi.*)

CATERINA : Te-a cam prins bătrîne-țea din urmă, Păune.

CEOCÎLTEU : Nu știi cîntecu' ? „Bă-trînețea mă împunge, eu tot fug și

ea m-ajunge”. (*Pe gînduri.*) De, nă-cazurile... Numai dă tine văd că nu să lipesc, neam.

CATERINA : De ce s-ar lipi ? N-am pe nimeni stăpîn, nimica nu mă doare, în colectivă sînt, ce-mi mai trebuie ? (*Mică pauză. Cu puțină tristețe.*) Cîteodată, e adevărat, mă taie-așa cîte-un dor... Barim, un copil să fi avut și eu. Da' de, dacă-mi muri bărbatu' ! Nu le poate avea omu' chiar pe toate.

CEOCÎLTEU : Al dracului mai e ș-ăla, cine-o fi, care drămuiește fericirea. N-ar lăsa să-i scape un gram în plus, să-l pici cu ceară. Și dacă te uiți bine, tot lipsă la cîntar ț-o dă. Uite, de-o pildă, eu. Venii asară din cîmp și nu zici c-o găsesc pă ne-vastă-mea pîn bătătură ? Mergea în-cetșor și cînta. Ai mici i se agăța-seră dă-o poale. Am simțit așa o căl-dură în coșu' pieptului și mi-a venit săăă plîng ca nărodu'. Îmi ziceam : poate s-o-ndrepta. Și-odată o văz că se face moale, moale. Abia apuc s-o prinț în brață. Toată nopticica n-a închis ochii ș-a ținut-o într-un vă-ietat. Abia spre ziuă o fură somnu'...

Am arătat-o la nu știu câți doctori.
Dăgeaba; nu-i dau dă leac.

CATERINA: Poate s-o înzdrăveni.

CEOCÎLTEU: Of, dă cînd aștept, tot
trag nădejde.

CATERINA (*zîmbind*): Te pregătiși?

CEOCÎLTEU (*mirat*): Pentru ce?

CATERINA: Cum, nu Ț-au spus?
Păi, mîine sară ai să fii discutat în
organizație. Te primim în partid.
(*Ceocîlteu tace. Fața i se luminează.*)
Te pomenești că nu te bucuri!?

CEOCÎLTEU: Să nu mă bucur? Dacă
nu mi-ar fi rușine, aș trînti căciula
dă pămînt ș-aș scoate un chiot, cum
n-am mai scos dă cînd eram flăcău.
(*Parcă nu-și găsește locul.*)

CATERINA (*cu zîmbet larg*): Te pri-
cep. Am trecut și eu prin clipele
astea.

CEOCÎLTEU: Mă duc să-i spui și lu'
Lisandru. O fi venit?

CATERINA: E în birou cu tovarășa
ingineră. Mă reped și eu pînă acasă,
că uitai s-arunc niște boabe la găini.

(*Intră Mitu și Nate, îmbrăcați în
haine scurte de dimie, cu niște căciuli
pe cap cit toate zilele. Nate merge ci-
tînd într-o carte. La un moment dat,
se-mpiedică și e cit pe-aci să se-ntîndă
lat. Căciula-i zboară cit colo.*)

MITU (*il prinde de guler; protector*):
Ce te-apucă așa dintr-o dată cititu'?

NATE (*iși culege căciula*): Auzi, Mi-
tule, tu știi cum sînt capetele noas-
tre?

MITU: Cum?

NATE: Capetele noastre sînt ca niște
lubenite pe care le ții prea mult în
soare și li se usucă miezu'!

MITU: Oliu! Cum, adică?

NATE: Adică, proaste.

MITU: O fi al tău. Al meu, ehe, e
tare ca lemnu' dă tufam uscat. (*Și-l
ciocănește.*)

NATE: Păi d-ai și nu intră nimic în
el (*Mică pauză.*) Auzi, Mitule?

MITU: Ȑu!

NATE: Ieri am auzit-o cu urechile
mele pă Lina, inginera, certîndu-se
cu Pavel.

MITU: Măi, măi!

NATE: Da, pentru prafurile alea chi-
mice dă îngrășat. Lina, nu și nu, că
neapărat să cumpere măcar un va-
gon s-arunce peste grîu, acolo unde-a
răsărit mai slab. Pavel, nu și nu,
că el mai bine arde banii, că tot aia

e, ba iese paguba mai mică, Pin-la
urmă, a ieșit p-a inginerii. Ii să-
risă și Lisandru-ntr-ajutor. A rămas
să cumpere.

MITU: Așa, strașnic!

NATE: Ei, mi-am zis eu: nu mai gus-
tăm noi pîne anu' ăsta! Nici de col-
livă n-o s-avem, că să-năbușe.

MITU: Te pomenești?

NATE: Ei, vezi, și tu erai gata să
crezi. Ia ascultă ce scrie aici. (*Ci-
tește cam poticnindu-se.*) „Folosirea
seminței hibride de porumb...”

MITU: Stai, bă, ho,

NATE: Ce este, dă ce mă oprești?

MITU: Nu era vorba dă grîu?

NATE: Păi, grîul l-am pus în pămînt
as' toamnă, pă cînd porumbului abia
acum îi vine sorocu'. Poate mai e ne-
voie dă știința mea. Nu vezi ce
scrie? E hibrid.

MITU (*cu admirație prefăcută*): Mă,
Nate, cu cine-i fi semănînd tu?

NATE: Dă deștept?

MITU: Nu, dă prost.

NATE (*dînd din cap, se gindește pu-
țin*): Atunci, cu tine, Mitule.

(*Mergînd repezor apare o bătrîndă
uscată, îmbrobodită cu o testemeț
mare, negru. Ține în mînă o ulciică în
care se află apă, tăciuni stinși și un
fir de busuioc. Se oprește în mijlocul
scenei, privește în toate părțile și dă
cu ochii de Mitu și Nate.*)

BĂTRÎNA (*cu mina pilnie la ureche*):
Măică, nu-l văzurăți, măică, pă Li-
sandru lu' Mărin Hodină? Aud?

MITU: Da' ce-ai cu el?

BĂTRÎNA (*n-aude*): Că-l căutai ș-a-
casă și nu-l găsi.

NATE (*ii țipă în ureche*): Ce vrei să
faci cu el?

BĂTRÎNA: Vai de zilișoarele lui. Așa
dă tînăr și să-și ia cîmpii! Cică,
l-a văzut lumea pe virful Gorgă-
nesii umblind ca un apucat și tot
făcînd semne. O fi intrat dracu-n
el. Îmi spusă femeia lui Buzdurică.
D-ai-a umblu, că știu să scot pă
dracu' din om. (*Mestecă cu busuioc-
cu-n ulciică.*) Ai, măică, nu-l văzu-
răți?

MITU (*aparte, lui Nate*): Cum scă-
păm de hoașca asta, Nate? E-n
stare să facă agitație nesănătoasă!...

NATE (*aparte, lui Mitu*): Ține-o tu
dă vorbă, Mitule, ca să mă pot gîndi
în liniște. (*Nate închide ochii și își
incrunță fruntea.*)

MITU (*tare, către bătrână*): Ai mai scos mulți draci pînă acum?

BĂTRÎNA: Auz? Am niște ceară-n urechi, maică.

MITU (*și mai tare*): Cu dracii, cu dracii!

BĂTRÎNA: Ce țipi așa, dare-ar boala-n tine, că-mi spargi urechea.

NATE (*aparte, lui Mitu*): Gășii: o suim în clopotnița bisericii și-i luăm scara.

MITU: Ca să ne riclame la tribunal pentru sichestru?

NATE: Oricum, s-o ducem d-aici. (*Către bătrână.*) Hai la Lisandru.

BĂTRÎNA: Unde e, îl văzurăți?

NATE: O apucă spre Virfu' Gorgănesii, cică să caute piei dă cloță.

BĂTRÎNA: Vă spusei eu c-a intrat dracu-n el! Că eu mă pricep la draci. (*Ies cu toții.*)

(*Din sediu apar Lisandru, Lina și Ceocîlteu vorbind.*)

LISANDRU: Degeaba mă învinuiți voi că n-am încercat să-l lămuresc pe președinte. Da' ieri de dimineață, ce-am făcut?... I-am explicat, punct cu punct, cum am putea scoate încă din acest an recolte mari pe panta Bălșorii. În loc să-l conving, mai rău mi-am aprins paie-n cap cu el. Acum, tună și fulgeră că vreau să distrug gospodăria. Față de toți mă ponegrește.

CEOCÎLTEU: Bă Lisandre, explică-mi, mă, și mie că, dacă-mi intră-n cap, înseamnă că nici cu alții n-o să fie greu. Iar dacă nu, am să țin spui de la obraz că nu pricep, și gata.

LISANDRU (*bucuros*): Uite, nene Păune. Să vorbim mai întâi de Bălșoara. Aci, tarlăua se întinde pe vreo trei kilometri lungime și aproape o mie de metri lățime în pantă. Este?

CEOCÎLTEU: Îhi.

LISANDRU (*ridică o surcică și desenează pe pămînt*): Uite, cam așa arată.

(*Intră Mitu și Nate.*)

MITU: Bine că scăparăm de ea.

NATE: O să umble pă toată Gorgăneasa după Lisandru. Ssst, i-auz-o! (*Se aude un strigăt slab.*) „Lisandru, unde ești, maică, să-ți dăscînt“. (*Cei doi se apropie de grupul celor trei.*)

LISANDRU: D-aia s-a degradat pă-

mîntul în asemenea hal că nu mai e bun de nimic. De cînd ne știm, arăturile le-am făcut tot din deal în vale. Păi, te cred și eu că pe ploște apele se strecurau mai ușor de-a lungul brazdelor și nu era mare lucru să care pămîntu' ăl bun cu ele.

CEOCÎLTEU: Stai, mă Lisandre, păi cum să fi arat altfel, cînd erau sute de ogorașe late de zece-cinșpe pași?

LISANDRU: Aha! Da' acuma e o singură tarla? Este. Putem să facem arăturile, semănăturile și celelalte lucrări pe curba de nivel, adică în lungul acestei tarlale, în loc de-a latul ei ca pînă acum?

LINA: Dar pentru asta mai este nevoie de ceva, Lisandre.

LISANDRU: Ce?

LINA: Să semănăm în lungul tarlalei și două fișii înguste cu iarbă și lucernă, ca să fixeze mai bine terenul.

LISANDRU: Uite ce va să zică inginer la casa omului! După aia, să tot cărăm la gunoi și îngrășăminte chimice, că n-o să le mai pierdem.

NATE (*admirativ*): Văzuși, Mitule... Cartea, să-ți intre-n cap, că și mințile e ca icrele... cu cît le bați, să mai umflă și să fac multe.

CEOCÎLTEU: Da' ce facem cu peticele alea dă vie, că știi cite sînt pă Bălșoara?

LISANDRU: Le scoatem. Via o mutăm...

LINA: În ce mă privește, am să te ajut de-ar fi să mă iau de gît cu toți.

MITU și NATE: Și noi.

NATE (*Văzîndu-l intrînd pe Buzdurică, după care se ține Caterina*): Adică, nu ne luăm de gît, da' te-ajutăm.

CATERINA: Buzdurică! N-auzi, măi? Să-mi dai cîteva brațe de fin pentru vacile alea, că s-au uscat de tot.

BUZDURICĂ (*trage cu urechea la discuția celorlalți*): Nu mă bate la cap, că nu-ți dau. Să mînințe și paie, c-avem mai multe. Fînu' lasă-l să stea acolo. Cine știe cînd și cum o să fie nevoie de el.

CATERINA (*indignată*): Ptiu, așa hapsîn dă om n-am mai văzut de cînd mama m-a făcut. (*Iese furioasă. Buzdurică se apropie de grup.*)

LISANDRU: ...Pe dealul Gorgănesii amenajăm terase și plantăm vie și pomi. Acolo-i locul lor. Bineînțeles,

- o să meargă mai greu; sînt doar peste două sute de hectare. Dar în vreo patru ani, tot le dovedim. Gîndiți-vă, să cîștigi milioane de pe un deal care deocamdată nu face nici cît o obială putredă!... Și nu e vorba numai de bani. Pe lângă ei, mă gîndesc c-o să cîștigăm un lucru și mai de preț: încredere în noi, în puterile noastre. Vrem să facem din prăpăditura de Gorgăneasa o grădină în toată puterea cuvîntului? Facem, că sîntem în stare. Vrem noi ca Bălsoara să ne dea grîu și porumb cu vagoanele? O silim să ne dea și ne dă, c-așa vrem; de-aia sîntem colectivști. (*Mică pauză. Cu ciudă.*) Iar unchiu-miu, că sînt dușmanu' gospodăriei!
- BUZDURICĂ:** Și nu-i așa? Un om care, în loc să strîngă mereu-mereu, cată să risipească, firește că-i dușman. Așa socotesc eu.
- CEOCILTEU (cu sfială):** Tovarășe Buzdurică, cum dușman, cînd el se gîndește numai la binele colectivei?
- BUZDURICĂ (fără să-l ia în seamă. Către Lisandru, ironic):** Bun sfătuitor ți-ai găsit, mă băiatule! Nici cu lumînarea n-ai fi dat de altul mai potrivit. (*Către Ceocilteu.*) Așa, Păune, dă-i sfaturi, bă. Cu isprăvile tale ai și după ce... Marele constructor, diplomă de inventator îți mai lipsește.
- LISANDRU:** Nu-i motiv să-i pui o mului lațul de grumaz dacă n-a izbutit o dată.
- LINA:** În loc să ne încurajezi, dume-neata vād că ne stai în drum.
- BUZDURICĂ (ride):** Asta-i bună! Poate vreți și niscai decorații pentru el? (*Aspru.*) În cazul de față, în loc de încurajare, se cer măsuri pentru învățare de minte. Cu duhul blîndeții nu mai merge.
- CEOCILTEU:** Peste trei-patru ani, o să-mi iau copiii, pā toți șasă o să-i iau, și cu miere cu tot o să mergem duminicile în plimbare pā Gorgăneasa. Și unde te uiți, numai aur: mere și pere dā aur, struguri dā aur. Iar noi o să fim îmbrăcați ca la nuntă. Ș-o s-ascultăm pînă și muzică d-aia, cum îi zice, simfonică; o să vedeți voi c-o să ni să-nvețe urechile și cu așa ceva. (*Izbucnește.*) Lisandre, dacă vrei, p-o vadră de țuică ne prindem că adunarea generală o să fie dā partea ta.
- BUZDURICĂ:** Așa ne e vorba, Păune? Atunci... păcat de tine... (*Către ceilalți.*) Și de voi. (*Pleacă.*)
- CEOCILTEU:** Băi, Buzdurică, stăi mă, nițel, să ne lămurim. (*Iese după Buzdurică.*)
- LINA:** ...Ce rămăsărăți pleoștiți, sau o fi băgat frica în voi? Stai că-i spuți eu una. Să nu plecați. (*Iese după Buzdurică.*)
- MITU (îi dă un cot lui Nate):** Lisandre!
- NATE:** Măi, Lisandre. (*Lisandru ridică ochii spre el.*)
- MITU:** Pînă vine Lina...
- NATE:** Tovarășa ingineră...
- MITU:** Avem o rugăminte.
- NATE (lungind cuvintele):** Dă mare importanță.
- LISANDRU:** Ce rugăminte?
- MITU:** Noi facem și muncă dā agitație.
- NATE:** Așa, voluntar, că nu ne-a poftit nimeni.
- MITU:** Dăm o dată, dā două ori cu sapa...
- NATE:** Mai zicem cîte una, să nu prindă limba mucegai.
- MITU (tainic):** Ne-am prins amîndoi să le facem babelor educație politică.
- NATE:** Dacă izbutim să le băgăm ceva în cap, o s-o rugăm pā tovarășa Petria să le puie în izcâmen.
- MITU:** Le dăm și diplome iscălite dā noi, Mitu și Nate, adică.
- LISANDRU (din ce în ce mai amuzat):** Și cum merge?
- NATE:** Mai merge... mai stă... Cel mai greu e atunci cînd, după ce ne ascultă pā noi, s-apucă ele dā croncănit. Mitu era să dezerteze dā cîteva ori... Zicea că s-aruncă-n Olt cu-n pietroi dā gît și să lasă păgubaș. Da' l-am tras eu îndărăt.
- LISANDRU (ride):** Și eu cu ce să vă ajut, oameni buni?
- MITU:** Cu nește socoteli.
- NATE:** Să să vază limpede: Uite gospodăria noastră cîți bani o să ia anu' ăsta și pā ce-o să ia.
- MITU:** Ne amenințară că dacă nu le lămurim ce și cum, pînă dăsară să pun toate pā noi, ne trag nădragii-n jos și ne bat cu urzici. D-aia venirăm fuga încoia!
- NATE:** S-apropie prăpădul pămîntului.
- LISANDRU (să lășine de ris):** N-am hîrtie, n-am creion...
- MITU:** Avem noi. (*Se scotolesc prin buzunare. Unul scoate un căpețel de creion, altul un petec de hîrtie. Se așază amîndoi pe bancă, avîndu-l pe Lisandru la mijloc. Cum își apro-*

pie capetele să vadă și ei așternându-se socotelile pe hîrtie, căciulile lor formează un unghi chiar sub nasul lui Lisandru, împiedicîndu-l să lucreze. Lisandru îndepărtează căciulile cum ai desface un tufiș. Figura se repetă de cîteva ori. Băjan se oprește în spatele băncii, privind peste capetele lor.)

LISANDRU : Așa. Va să zică pe grîul și porumbul contractat luăm atîta. Pe cele două sute de hectare cu sfeclă de zahăr, atîta. Lapte de vacă și de oaie, atîta. Așa. Dar să punem, una peste alta, cu lînă cu tot... mda. Porcii au să ne aducă și ei, stați să vedem cam... Grădina de legume deocamdată, da, e bine. A, uitasem păsările, hm !

NATE : Păi, cum să le uiți ?

MITU : Da' noi unde eram ?

BĂJAN : Ia uită-te, bă, cum s-adună !

LISANDRU : În mare, cam astea ar fi. Ia să facem o adunare. (Căciulile iar se apropie. Băjan, enervat că din cauza lor nu poate vedea bine, le zmulge, cu toate că și el poartă căciulă.)

BĂJAN : Ia mai țineți-le și în poală, că nu plouă. Cum de nu vi s-or fi cocînd creierii ! (Mitul și Nate îl privesc mirați.)

NATE : Da' ce, noi ținem dă Africa ?

MITU : Lasă-l bă, nu vez' că el poartă fes ?

LISANDRU (adună murmurînd) : Așa, ar veni un milion două sute optzeci și cinci de mii de lei. În orice caz, zece, doisprezece lei la zi-muncă, în afară de produse, o să putem da. Dar vă spun, cifra e aproximativă. S-ar putea să obținem mult mai mult.

MITU : Cum adică, să nu să mulțumească babele cu un milion și ceva ?

NATE : Păi întorcem foaia. Dă-ne nouă hîrtia asta.

MITU : Și iscălește-o.

BĂJAN (strîmbă din nas, cu dispreț) : Ce lipsă dă simțu' răspunderii la oamenii ăștia. (Pleacă.)

LISANDRU : Pentru ce s-o iscălesc ?

NATE : Să vază că nu sînt scormeli din capu' nostru.

(Lisandru, rîzînd, iscălește. Nate ia hîrtia, o pune-n căciulă și-și pune căciula pe cap. Intră Pavel. Dînd cu ochii de ei, face o mutră acră.)

PAVEL : Bine mă, Nate și Mitule, acum vă găsirați dă tăiat frunză la cîini, cînd cade ceru' pă noi dă zor ?

MITU : Da' la agitație nu te gîndești.

NATE : Că trebuie !

MITU : Ș-am vrea să te vedem pă dumneata muncind cu urzicile d-a-supra capului. Adică d-asupra..

NATE : ...Aș zice unde, dar mi-e rușine.

PAVEL : Cu ăștia niciodată nu știi la ce te-ăștepți. (Iese.)

LINA (reapare) : Ei, cu ce începem ?

LISANDRU : Pă mine mă-ntrebi ? Doar tu ești inginer, nu eu !

LINA (zimbînd) : Da, însă inițiativa ție îți aparține, așa că tu vei fi comandant.

LISANDRU : Păi, bine. Atunci zic să ne faci o schiță după care să ne orientăm...

LINA : Chiar azi m-apuc de ea. Dă-mi numai niște oameni să-mi ajute la măsurători.

LISANDRU : Unu' sînt eu.

MITU : Și cu noi, trei.

NATE : Doi și jumătate, Mitule. Tu încă nu ești om întreg. Cînd simți miros dă carte, te-apucă strănutul.

CORTINA

Tabloul 3

Același decor.

(A doua zi după-amiază. Ceocîlțu se aude vorbind înainte de a intra în scenă : „Așa, dragii tatii, v-adusăi pin-aicea, acum întorčeți-vă frumușel acasă. N-aveți ce căta voi în ședință dă partid. Cînd o-ți fi mari, da. Uite, nareți un leu și dați fuga la prăvălie. Da' spuneti-i lu' nenea vinzătoru' să nu puie pă cîntar numa hîrtie“. Ceocîlțu intră în scenă. Este îmbrăcat în cămașă de nuntă, încins cu briu și bete. Poartă izmene lungi, puțin răsfrînte peste bocanci. Vădește emoție și o anumită stare de fericire. Apasă cu virful bocancului în pămînt.)

CEOCÎLȚU : Mă strînge ăsta din dreptu' dă-mi sar ochii din cap. Degeaba-i unsăi asară cu osînză. Ori s-or fi scorojit prea rău, ori mi s-or fi lătit mie picioarele. Cînd s-o da avansu', o să-mi cumpăr dintr-o dată trei părechi. Ba nu, două, ca să mai iau un rînd dă țoale pentru ai mici. Dă fapt, o să-mi ajungă o păreche

momental. Trebuie să mă gândesc și la muliere. E și ea om.

(Intră Lisandru.)

LISANDRU: Veniși primu', ai?

CEOCILTEU: Cum să nu viu, bă, că nici să mănînc ca lumea nu fui în stare. Mi-e gura toată o arsură.

LISANDRU: Mă abătui pe la Lina. Se și apucă de schițe. Să fi văzut cum îi mergea mîna!... Fără ea, n-ar fi chip să ne descurcăm.

CEOCILTEU: Mie-mi place că nu e domnoasă. Sînt cîte unii care, după ce s-ntorc de la-nvățătură, nu le dai cu cinci prăjini dă nas. La colțu' roșu să ține ședința?

LISANDRU: Acolo. *(Mică pauză.)*

CEOCILTEU: Da' carnetu' dă partid mi-l dă pă loc, sau dup-aia, ce zici?

LISANDRU: Mai încolo. Te duci la raion și ți-l dă tovarășul prim-secretar.

CEOCILTEU *(zîmbește larg)*: E tare bine. *(Brusc îngrijorat.)* Auzi, Lisandre! Da', dă loviturile alea să mai amintesc? N-am dat cu muchea sapii. I-am cărat doar fo cîteva cu coada.

LISANDRU: Cui?

CEOCILTEU: Lu' Cuculete, mă! În patruș'cinci, la reformă. Nu ne lăsa să intrăm cu plugu-n brazdă, neam. S-aținea cu pușca la noi, că ne satură el dă pămînt... După ce-l miruii, văz că-nchide ochii și să potolește. Credeam că l-am omorît. Da' nu l-am omorît. Dac-o să-mi zică acuma: astea-s metode, măi tovarășe Ceocilteu?

(Apar Petria Fieraru și Buzdurică.)

Rămîn mai la o parte, unde continuă o discuție.)

BUZDURICĂ: ...Zic, tovarășe prim-secretar, nu eu reprezint conducerea gospodăriei, sînt doar magazioner. Avem un președinte care... *(Intră Pavel. Îi aude ultimele cuvinte. Se apropie de ei.)*

PAVEL: Care, ce? *(Către Ceocilteu.)* Parcă ești ginere, mă, Păune-m!

CEOCILTEU *(rîde fericit)*: Pusăi și eu pă mîne ce găsi mai bun pîn ladă.

BUZDURICĂ *(lui Pavel)*: Îi spuneam tovarășei Petria despre discuția ce o avusăi azi, la telefon, cu tovarășul prim-secretar. Mă luă la rost: Cînd vă îndurați să țineți adunarea generală pentru discutarea planului de măsuri? Ce-o tărăgănați atîta, sau pe la voi nu se simte apropierea primăverii? Zic, nu eu răspund, ci președintele.

PAVEL: Păi dar, în capu' meu să sparg toate... *(Ceocilteu și Lisandru continuă să stea de vorbă aparte.)*

BUZDURICĂ: Eu zic să mergem înăuntru să mai stăm de vorbă pînă s-or stringe toți.

CEOCILTEU: Va să zică, n-are dă ce să-mi fie frică?

LISANDRU: Cred și eu. În patruș'cinci mai foloseam și pumnii și parii...

CEOCILTEU: Vorba ta; doar nu era să ne pupăm în bot cu boierii.

(Pavel și Buzdurică intră în sediu. Apar Ilie Chirițoiu și Caterina.)

CATERINA *(dînd cu ochii de Ceocilteu, plesnește din palme)*: Tu ești, Păune! Ia uități-vă la el cum întineri!

CEOCILTEU: Te pomenești?

ILIE: Așa ar trebui s-arate oamenii toată viața.

CEOCILTEU: Crezi c-ar ține inima?

PETRIA *(zîmbind)*: Bărbat ești, Păune? Păi, cum să nu țină la bucurie?

(Apare un grup de colectiviști, membri de partid.)

UN COLECTIVIST: Unde să ține ședința?

CATERINA: La colțu' roșu. *(Grupul intră în sediu.)*

PETRIA *(din prag, veselă)*: Haideti înăuntru, începem...

CEOCILTEU *(rămîne la urmă cu Lisandru)*: Mă Lisandre, cînd o să ies de-aici, o să fiu alt om. *(Lisandru îl cuprinde pe după umeri.)*

(Se stinge lumina, după o clipă se reaprinde. În prag apare Ceocilteu. E de nerecunoscut. Are privirile pierdute-n gol.)

CEOCILTEU: Uite că nu mă primiră. N-am dreptul... Mă amînără. Așa-m zisără: n-ai dreptu' deocamdată... Mai așteaptă. *(Iese din scenă cu pași tîriți. Apare în pragul ușii grupul de colectiviști, membri de partid.)*

PRIMUL COLECTIVIST: Nu ținu mult ședința. Văz că Păun plecă.

AL DOILEA COLECTIVIST: Ce să mai stea?... Eu, unul, n-aș vrea să fiu în pielea lui. Și bine că s-aleasă numai cu atît. Dacă nu-i ținea partea tovarășa Petria, nu rămînea nici candidat. Așa era dă pornit Buzdurică.

PRIMUL COLECTIVIST: De, cuptor de var i-a trebuit? Și-a luat singur

belea pe cap. Mai bine-l lăsa păcatelor și nu se mai apuca de el.

(*Pe ușă vin Caterina și Petria.*)

CATERINA (*pe gînduri*): Mai să-mi vină a crede că adevăru' are zece fețe, nu una. Vezi, poate n-ar trebui să fie așa, dar mi-e milă de el. Cum așteptă ziua asta, și cînd colo...

PETRIA: Acuma-l căinezi. Da-n ședință ridicăși mîna să nu fie primit.

CATERINA: Nu-l auziși pe Buzdurică? Cu interesele gospodăriei nu-i de jucat. Îmi călcai pe inimă.

PETRIA (*șupărată*): Ziceai dă adevăr. Află de la mine, Catrină, o față are. Da' dacă n-ai ochi, n-o vezi. (*Apare Ilie cu Buzdurică. Acesta zimbește. Caterina dă să plece.*) Stai, Catrină, că viu și eu. (*Către Buzdurică.*) Văd că ești vesel, nevoie mare, Buzdurică. Da' eu te sfătui să nu te bucuri prea devreme. Pe Păun tot îl facem membru de partid. Chit că astăzi amețiși oamenii dă cap, să-l amîne.

BUZDURICĂ: N-aveți orientare politică nici cît negru sub unghie.

ILIE: Nu ne-nțepa, că avem pielea tăbăcită și nu simțim. Păun e om cinstit. Ș-o spunem asta pînă s-o auzi acolo unde trebuie să se audă.

BUZDURICĂ: A dovedit-o pe concret cît e de cinstit. Cînd vezi c-ai făcut-o lată, măcar stai dracului la locu' tău, liniștit. Nu-i mai împinge și p'alții la rele, cum face el cu Lisandru. Asta e cinște după dumneata?

PETRIA (*aspră*): Știu că ți-ar fi pe plac să stea oamenii liniștiți și să-i sucești tu cum ți-e la îndemînă. Buzdurică, Buzdurică, mi se pare mie că la tine dragostea pentru gospodărie stă agățată în virfu' limbii. Or, asta aduce folos cît omizile pentru pom. Dar despre treburile astea o să mai stăm noi de vorbă.

(*Ilie vrea să mai zică ceva.*)

BUZDURICĂ (*supărat*): Bună seara. (*Pleacă.*)

PETRIA: Bună seara. (*Către Ilie.*) La să-l, nea Ilie.

ILIE: Așa e. Îmi răcesc gura de po-mană cu el.

PETRIA: Hai, Catrină, să mergem și noi.

CATERINA (*abătută*): Să mergem. Mai rămii, nea Ilie?

ILIE: M-oi duce și eu, cu toate că de cînd îmi plecă fata, parcă tot îmi vine să-mi ocolesc casa.

PETRIA: N-ai aflat nimic de Zoica?

ILIE (*oftînd*): Nimic. Parc-ar fi-nghițit-o pămîntu'.

PETRIA: Pînă și fetița asta n-a vrut să stea liniștită. (*Ies toți trei. Din sediu vin vorbind Pavel și Lisandru.*)

PAVEL (*furios*): Păi, nu sînt eu prost? Sînt... Să-ncasez muștruluială de po-mană pentru alții. Auzi, că-i las să-și facă mendrele pe spinarea gospodăriei. Da' n-o să mai fiu bun. Nu, n-o să mai fiu. E mai bine să faci p-al dracului. Iar tu ce te-ncontrezi, mă, cu Buzdurică? Ți să urî cu binele, ai?

LISANDRU (*face pe naivul*): Ce, n-am dreptu' să-mi spui și eu părerea-n ședință? (*Se așază pe bancă.*)

PAVEL (*se așază pe bancă*): O să-ți iasă ție pe nas părerile astea, află de la mine. (*Aprind țigări. Cu îngrijorare.*) La urma-urmii, gîndește-te. Ce interes să ți-l ai dușman pă Buzdurică-m? Nu vezi că tuturor le caută pricină cu luminarea?

LISANDRU (*cu privirile-n sus*): Ce limpede și senin e cerul... (*zimbînd*) parcă l-ar fi frecat mama cu leșie. (*O mică pauză, serios.*) Neică!

PAVEL: Hm!

LISANDRU: Dumitale, ce crezi, parti-du' are nevoie de momii?

PAVEL: Ce vorbă-i asta?

LISANDRU: Întrebă-te pă dumneata... Cum, adică? Să fiu cumînțel, unde mă pui acolo să stau, să intru-n voia lu' nea Buzdurică, vezi doamne, să nu carecumva să-l supăr... Asta nu, mi-ar fi rușine să trec pe dinaintea partidului dacă m-aș ști astfel... Vrei să ne vezi mîine schițele?

PAVEL (*intrigat*): Care schițe?

LISANDRU: Păi, cu benzile înierbate pentru panta Bălșorii, cu terasele pentru Gorgăneasa. (*Nu observă cum se cătrănește Pavel.*) Le lucrează Lina. Simbătă, cînd o să punem problema în adunarea generală, să fim documentați...

PAVEL (*țipă*): Destul! Uite ce este, dacă trecuși pîn ședința asta ca gisca pîn apă, să-ți fie dă bine. Eu crezui că pățania lu' Ceocîlțeu îți mai băgă ceva mîinți în cap. Văd că nu. Te privește. Da' mie să nu-mi faci zile fripte, că-ntr-o bună zi uit că-mi ești nepot și să ferească sfinții. (*Se ridică.*)

LISANDRU: Dacă-i pe-așa, poți să uiți chiar din clipa asta.

PAVEL : Mă nepoate, mă, ia stai, mă, tu ești nebun, mă ? Adică îți convine să faci pe nebunu' : ce, ai să răspunzi tu ? Parcă-i aud : tovarășe Pavel, cine te-a pus să cheltui zile-muncă și bani pentru stîrpitura aia dă pantă a Bălșorii ? Ce Ț-a venit să cațări oamenii pã Gorgãneasa, sã sã omoare cu terase ș-alte aiureli chiar din primul an ? Dã ce n-ai așteptat pînã vi se întãresc puterile ? Sau, nu cumva ai vrut sã compromiți gospodãria chiar de la început ? Și ia-l pã Pavel dã turu' nãdragilor, și buf cu el dã pãmînt... (Lisandru rîde.) Ptiu, rîde ! Åsta nu e om, e dracu' gol ! (Vrea sã plece. Lisandru continuã sã rîdã.)

LISANDRU : Și buf cu el dã pãmînt. (Serios. Cu cãldurã.) Neicã, ia mai stai dumitale o Țrã și sã discutãm așa, fãrã sã ne mai ciondãnim.

PAVEL : Mã nãcãjiși dãstul. Ce mai vrei ?

LISANDRU : Sã te-ntreb așa, fãrã ocoliș, te temi cã n-o sã mai fii președinte ?

PAVEL : Mã tem cã m-au ales oamenii dã pomanã, cã nu sînt bun dã nimic, d-asta mã tem. La mine acasã aveam patru pogoane mari și late. Iar acum sã ai grijã de peste douã mii, și sã conduci atîta suflare dã oameni. Cum crezi tu cã-mi vine !

LISANDRU : Pãi, aici vreau sã te aduc. De ce n-ai încredere în suflarea asta de oameni, cum îi spui dumneata ? Dupã mine, unui președinte bun, întii însușirea asta îi e trebuincioasã.

PAVEL : Pînã te frigi o datã și-Ți mai trece... Aș încerca și ce zici tu sã facem. Dã' e ceva prea nou pentru noi. Ia-l pã unu' care toatã viața a mers în cãruțã și suie-l în avion... (Intrã Marin Hodinã în fugã.)

MARIN : Mã, n-aveȚi habar ce-o fi cu Pãun ?

LISANDRU : Nu știu, tatã, încotro s-o fi dus.

MARIN : Trecui pã drum ș-auzii jelînd la el în bătãturã. Îi moare muierea.

PAVEL : Vai dã pãcatele lui. Åsta-i mai lipsea.

LISANDRU (speriat) : Tatã, dar dacã... nu se poate... Sã-l mai cãutãm. Hai ! (Ies toȚi trei. Scena rãmîne o clipã goalã, apoi intrã Ceocilteu. Cãmașa lui cea bunã e plinã de moloz și var. Miinile-i sînt zdrelite și-nsingerate. Totuși, pare foarte mulțumit.)

CEOCILTEU (se uitã și vede lumina stinsã în sediu) : Auuu, ce rãu îmi pare. Crezui sã-i mai gãsesc pã Lisandru și pã Petria, sã le spui și lor. Acuma știu bubã. Dacã mai puneam cîteva cãrãmizi sus la boltã, cuptoru' nu sã prãbușea... Sã nu-mi dea mie pîn cap atîta lucru ! Dã' bine cã aflai... (Se aude clopotul. Ceocilteu ascultã mirat.) Ce le-o fi venit sã tragã clopotu' ? Dupã cîte știu, nu-i nici o sãrbãtoare... Gata, a douã oarã nu-l mai greșesc. (Iese.)

(Peste o clipã, intrã Petria. Privește încoace și-ncolo, neliniștitã. Apare Lina.)

PETRIA (tresare. PuȚin speriatã) : Ce întãrziãși atîta ? Nu te gãsii acasã și venii încoace. Ei, ajunsãși la vreo-nȚelegere cu directorul S.M.T.-ului ?

LINA : Of ! Cu chiu, cu vai. Nu i-am dat pace pînã ce nu mi-a fãgãduit cã ne trimite o brigadã permanentã de tractoriști !

PETRIA : Inseamnă cã trebuie sã ne gîndim unde-i culcãm, cine le face de mîncare.

LINA : Mamã ! Ai vorbit cu nenea Pavel ?

PETRIA : Nu prea mult ; avusãi altele.

LINA : Și-ai sã-l ajuȚi pe Lisandru ?

PETRIA (în glumã) : Nu mã pisa la cap. Știu eu ce trebuie sã fac.

LINA : ÎȚi aduci aminte cînd Ți-am povestit ce ne-a spus tovarășul prim-secretar al regiunii ? În orice clipã, sã-i sprijiniȚi pe îndrãzneȚi. Pe cei care vãd viitorul gospodãriei în perspectivã. (Cu patimã.) Și nu-i așa, mamã, cã Lisandru e un îndrãzneȚ ? Nu mai vorbesc de nenea Pãun, care...

PETRIA : Pe nen-tu Pãun, eu îl cunosc mai bine decît tine și nu-i nevoie sã-i iei apãrarea.

LINA : Și fãrã asemenea oameni o gospodãrie colectivã, nu-i așa cã nu poate înainta un pas ? Ce zici ?

PETRIA : Nici eu nu zic altfel. Dar nu-i ușor sã-i faci pe toȚi oamenii sã priveascã la fel de departe. Nu-l auzi pe Buzduricã ? Cicã, și-o potcoavã stricatã de-o gãsești în drum, s-o aduci la magazia gospodãriei și s-o încui cu șapte lacãte. S-aduni și sã nu lași o picãturã sã curgã afarã. Åsta-i spirit de economie, ori zgîrcenie chiabureascã ? Și vezi cã

mai sînt unii care i se uită-n gură.
(*Între Ilie Chirîţoiu.*)

Tabloul 4

Sediul gospodăriei colective

(*Se aude un gîgiit. Apare Mitu, care mîină din urmă cîteva gişte. Îşi scoate căciula şi încearcă să le ţină laolaltă. E furios. Se şterge de năduşală.*)

MITU: Uf, fir-aţi voi ale dracului cu ăl dă vă are. Mai bine vă omoram acolo şi vă plăteam din pozănarul meu. Acuma, ce mama dracului, doamne iartă-mă, să fac cu voi, ai? Că şî vulpilor ăstora parcă li s-a isprăvit sămînţa. (*Apare Nate, grăbit. Gîfîie.*)

NATE: Unde umbli, mă, că te strigai de-mi spărsei bojcocii.

MITU (*îl îngînă*): Unde, unde. După interesele colectivei, să le apăr. (*Arătînd spre gişte.*) Nu vezi?

NATE (*bucuros*): Mitule, să mor dacă nu te laud la gazeta dă părete. (*Se uită atent.*) Ha!... Păi astea-s giştele mele! Uite arniciul roşu cu care a legat nevastă-mea gîtul gîscanului. Ce te luai de ele-m? Astea-s proprietatea mea particulară!

MITU: Or fi, da' să nu ciupească din socialism.

NATE: Băuşi zamă dă cucută, pă ziua dă az'. Ce-au giştele mele cu socialismul?

MITU: Au, că le găsi în grîul colectivei.

NATE: Şi?

MITU: Şi... nimic. (*Impasibil.*) Ce-or hotărî ăi mari, treaba lor. Eu îmi făcui datoria. Da' cred că mai mult dă cinci-şase zile-muncă n-au să-ţi taie pentru asta, Miine, dacă le mai găsec, iar le-aduc.

NATE: Iar le-aduci?

MITU: Iar le-aduc. Aoleo, ce mă chinui cu ele, mai ales cu gîscanul ăsta. Parcă-i os dă reacţionar. El le mîină pe toamtele astea să facă prostii şi să ne terfelească nouă o-brazu'.

NATE: Ptiu! Halal frate!

(*Apare Vasile Băjan, paznicul, aducînd o găleată cu apă.*)

MITU: Zi-i bogdaproste! Puteam să fiu mai al dracului dă zece ori. Dacă le-aş fi sucit gîtu' la toate şi ţi le-aş fi lăsat morman? Hai, dă-mi o mîină de ajutor să le vîr undeva. (*Apare Lisandru.*)

NATE (*cu obidă*): Gusu, gusu, mă făcurăţi de ruşine, zgripturoaicelor!

ILIE: Uitai să te-ntreb. E adevărat că te duci săptămîna ce vine la Gostat Rotăreni?

PETRIA: Mă duc. Se ţine o consfătuire.

ILIE: Vezi, mai întreabă pă unii şi pă alţii: poate dai dă urma fetii mele. (*Rîde.*) Mă întîlnii adineaori cu Lisandru. Să ţinu ca scaiu' de mine. Zice: „Mă, nea Ilie, ajută-ne, mă, să vindecăm, naibii, Bălşoara aia. Ce, ne-ar strica nişte plusuri de recoltă şi bani?” Ce spui, Petrie, de copiii ăştia? Baţi o dată din palme şi ies ca din pămînt plusuri de recolte, bani, tot ce vrei...

PETRIA: Ce să spui, Ilie? Or fi copiii, nu zîc, da' mi se pare mie că au mîntea coaptă. Lisandru ăsta nu judecă prost deloc. Ascultă-mă tu pă mine. În ce mă priveşte, o să-i ţiu partea... Acum, să ne gîndim cum să-i mobilizăm pe oameni. Că nu-i uşor să te descurci în poveştile-astea. Terenuri erodate, benzi înierbate. Arături pe curbă de nivel. (*Către Ilie.*) Sau, te pomeneşti că tu ştiai de ele?

ILIE: Eh, doctor nu eram, dar niciodată nu-i tîrziu să-nveţi. Cînd ai de la cine...

LINA: Va să zică, ai să ne-ajuti, mamă?

PETRIA: Vezi că acum mă superi. Cum să nu, împielîţaiilor! Ah, era să uit, să faci o listă cu toate instrumentele voastre ingineresti de care ai nevoie.

LINA: La ce-ţi trebuie, mamă?

PETRIA: M-am înţeles cu Pavel să aranjăm o casă-laborator. Acolo să-ţi poţi vedea de-ale tale: cum să scoatem recolte mari, să se ţină cursuri agrozotehnice iarna. Ce mai, să fie un fel de şcoală pentru colectivisti. (*Lina o sărută.*) Pentru ce, fata mamei?

LINA: Aşa, în numele colectivului.

(*De undeva, dinspre drum, se aude jelînd. Toţi trei ascultă încordaţi, neştiînd ce se întîmplă.*)

ILIE: Oare pă capul cui o fi căzut năpasta?...
(*Ies.*)

CORTINA

LISANDRU : Mă, nea Vasile-m, n-ai un strop dă apă p-aci, că mi se fripsă gîtu' dă sete.

BĂJAN : Deschide ușa și vezi că dai dă găleată. Acu' o scosăi din fin-țînă.

LISANDRU (*deschide ușa sediului. Bea din găleată*) : Mai bună decît ăl mai bun vin. (*Apare Lina, înfuriată.*)

LINA : Lisandre, stai aici de taclale și-n sectorul tău tractoriștii-și fac de cap. (*Băjan se retrage prudent și rămîne mai la distanță.*)

LISANDRU : Cum, adică ?

LINA : Du-te și tu să vezi ce fel de arătură lasă în urma tractorului ; pur și simplu o zgîrietură. Am strigat la Nicolae să oprească, de-am răgușit. Dac-am văzut, m-am agățat cu mîinile de tractor.

LISANDRU (*vesel, îi apucă mîinile*) : Măi, măi, cu mînuțele astea vrusăși tu să oprești tractoru' ?

LINA (*foc*) : Mînuțe, da, atunci pof-tim ! (*Își smulge mîinile și-i arde o palmă. Se îndepărtează cîțiva pași și se întoarce. Cu necaz în glas și cu un ton de tînguială, în timp ce Lisandru o ascultă ținîndu-se cu mîna de falcă.*) Păcat că ești mare. Nimic îți lipsește. În loc să ne înțelegem ca oamenii, tu tot cu batjocura pe buze.

LISANDRU : Da' ce, nu-ți ascult sfa-turile, îndrumările ?

LINA : Parcă de asta-i vorba, nepri-ceputule ! (*Se mai îndepărtează pu-țin. Băjan se face că nu observă, însă urmărește scena cu coada ochiului. Lisandru, tot cu mîna la falcă, tare mirat, se lasă pe bancă. Zoica apare în spatele lui, fără să fie observată. Se vadește o pronun-țată schimbare în înfățișarea ei. Poartă o rochie cumpărată de gata, dar care-i vine bine, iar în picioare pantofi.*)

ZOICA (*cu simplitate*) : Venii.

LISANDRU (*cu ochii închiși, crezînd că e tot Lina, întoarce capul și în-tinde gîtul*) : Hai, dă-mi o palmă și pă obrazu' ăstălalt, ca să pricep mai bine.

ZOICA (*mirată*) : O palmă ? !

LISANDRU (*deschide ochii*) : O, o, o ! Zoica ! (*Se ridică repede, o ia în brațe și o învîrtește de cîteva ori.*) Iată-ne fugara, să-ntoarsă fugara noastră ! (*Își revine, o lasă jos, pu-țin rușinat.*) Nu te supăra... știi, asta așa... de bun venit. Pot să te pup ?

(*Fără să mai aștepte aprobarea, o sărută pe obraji.*) Tot așa, de bun venit... (*Lina, care văzuse scena, pleacă bosumflată.*)

ZOICA : Dacă zici că-i numai de bun venit, îți trec cu vederea. (*Cu puțină cochetărie.*) Nu-i așa c-am mai cres-cut ?

LISANDRU : Și ești și mai frumoasă. (*Aluziv.*) Mai ales cînd nu plîngi. Acum veniși ?

ZOICA : Acum. Doar trecui p-acasă să-mi las geamantanu'.

LISANDRU : Zi, pleci aproape descul-ță și te-ntorci cu geamantan ?

ZOICA : Doar nu era să beau leafa-n circiumă... Sînt mulgătoare califi-cată. La Gostat Grînișor m-am ca-lificat.

LISANDRU : La țanc picași. Știi c-o să cumpărăm vaci ?

ZOICA (*repede*) : Multe ?

LISANDRU : Fo sută.

ZOICA (*repede*) : Și unde-o să le țî-nem ?

LISANDRU : În grajd, că n-o să le țîu în sîn. O să ne-apucăm să-l construim.

ZOICA : Hai să văd și eu unde.

LISANDRU : Hai. Aoleo, stăi nițel. Cum să fac ? Am o răfuială cu Ni-colae, tractoristu'.

ZOICA : Pentru ce ?

LISANDRU : Încasai ceva pentru el. Ș-aș vrea să-i duc pînă nu se ră-cește. Acum, vorbesc serios, hăbău-cu' ăla, cică-și bate joc de arătură.

ZOICA : Atunci mă lași pe mine la grajd și tu te duci într-ale tale.

LISANDRU : Așa da. (*Se îndepărtează amîndoi.*) Zău, te-ai făcut tare dră-guță. Parcă te-aș mai pupa o dată. (*Zoica face semn din cap că nu. Băjan, care asistase la cele două in-țîlniri, în pas de marș, schiopătînd, bineînțeles, vine spre centrul sce-nei.*)

BĂJAN (*cîntînd*) : Tinerete, dragă-mi ești, tinerete !

(*Apare Petria.*)

PETRIA (*mirată*) : Ce-i, Vasile, te pre-gătești pentru vreo defilare ?

BĂJAN (*rușinat*) : Apăi, să-mi mai treacă și mie urîtu'.

PETRIA : Pe fața mea, n-o văzuși ? O tot așteptai cu masa pusă.

BĂJAN : Adineaori fu aici.

PETRIA : Și ?

BĂJAN : Îi arse-o palmă lu' Lisandru.

PETRIA : Cum așa, pentru ce ?

BĂJAN : Ca să priceapă.

PETRIA : Ce să priceapă ?

BĂJAN : Nu știu.

PETRIA : Și Lisandru ?

BĂJAN : O strînse p  Zoica-n braț   o pupă.

PETRIA : Veni Zoica ?

BĂJAN : Veni și să duseră împreună, da' nu-mi spus ră unde.

PETRIA : Pe toate le observi.

BĂJAN (*puțin fudul*) : Unui paznic nu trebuie să-i scape nimic, chiar dacă se face că nu le vede p  toate.

(*Apare Lina.*)

PETRIA : Ia ascult , domnișoară, ai inceput să bați oamenii ? Da' ce te-oi fi închipuind dumneata, administrator de moșie boierească ?

LINA : Așa, acum amărăște-mă și dumneatale, că nu sînt eu destul de am rit . (*Băjan se retrage, discret.*)

PETRIA : Ce ai cu Lisandru, e ceva între voi ?

LINA (*Mică pauză.*) : Din păcate, nimic. (*Mică pauză.*) Ce să fie ?

PETRIA (*o ia de umeri și se așază am ndou  pe bancă. O privește nedumerită*) : Vai de sufletul meu, nu cumva ți-o fi drag ? (*Pune capul pe umărul maică-si și face semn că da.*) Așa, hodoronc-tronc ? Abia veniși în gospodărie și... gata !...

LINA : Ce hodoronc-tronc, mam , că ne cunoaștem de când mergeam de-a bușilea. (*Gata să izbucnească în pl ns.*) Chiar el și-a amintit că l-am mușcat odată de nas.

PETRIA : El știe ?

LINA : Nu pricepe sau se face că nu pricepe. În schimb, pe Zoica, cum dădu cu ochii de ea, o și ridică-n brațe. Cic  așa, de bun venit. Oi fi eu așa de proastă, s-o cred ! (*Cftea-z .*) Mă g ndesc să-mi cer transferul. Ce părere ai ?

PETRIA (*abătută*) : Ce părere să am, fata mamii ? Stau d  douăzeci d  ani văduvă ca să n-aduc tat  vitreg în casă... M-am chinuit să te cresc, să te dau prin școli. O singură nădejde m-a m ng iat. C-ai să te-ntorci aici, să-mi ții de urt, să-ți cresc copiii, după ce te-i mărita. (*Se ridică.*) F  cum crezi. (*Face c țiva pași și se-ntoarce.*) M- zi, Lină ! Dragostea, fie că este imp rtășit , fie că nu, trebuie s-o porți în inimă așa, cum să-ți spui, mai bărbătește... (*Pleacă am ndou . Apare Mitu.*)

MITU (*de unul singur*) : Ce nație de om o fi și Nate ăsta, nu știi ! Aș-

teapt -mă la sediu, zice, că viu intr-un minut.  sta-i minut ? Parcă-i din coc , așa să lungi. Aș pleca, da' iar ne pierdem. Și fără el, sînt mort. Așa ne-am inv tat de când eram atitica. (*Vorbind de unul singur, nu observă că din spatele lui se apropie Nate cu o pilnie uriașă de gramofon pusă pe cap ca o căciulă. La subțioară ține cutia gramofonului. Mitu intoarce capul.*)

MITU (*tip *) : U   , asta-i m g oia !...

NATE (*grijuliu*) : Nu te sp ria, Mitule, că eu sînt. Mai bine, ține-mă de m n  să nu m mpiedic, că nu v z nimic. (*Pune cutia pe bancă și-și scoate cu mare greutate pilnia.*) Mai bună ca o umbrelă, numa' pentru asta și face toate paralele.

MITU (*nevenindu-și complet în fire*) : Ce-ți mai tr zni prin g nd, Nate ? La ce-ți folosește r g lia asta ?

NATE : Zii r surs  locală, nu r g lie.

MITU : Ha !

NATE : Doar atit  te pricepi să zici : „ha” ! Vezi, dacă nu iei sama la ședințe ? S-a vorbit să folosim r sursele locale ?

MITU : Um, daa.

NATE : Ei,  sta e r surs  locală. Ci-tești puțin, Mitule, și r m i d  c ruț . (*Superior.*) De pe acum te simt la trei pași în urma mea. Să vezi. Mă duc la bibliotecă și plec cu fo cinci cărți. C nd ajung acasă citesc, citesc, d  simt că mă ia cu v jieli și parcă-mi bagă cineva deștele-n ochi. Da' nu mă las.

MITU (*serios, îi pune mâna pe frunte*) : Fierbințeli, așa, n-ai avut ?

NATE : Nu, d loc !

MITU : Nici n-ai auzit că-ți fluieră cineva în urechi ?

NATE : Doar nu eram capiu !

MITU (*respiră ușurat, îl ciocănește pe frunte*) : Atunci, e bine. Înseamnă că e tare.

NATE : Seamănă cu al tău. Ca lemnu' d  tufan uscat. Și ce crez', întorc foaia și v z cam așa. Ascult  : în ultima vreme s-a aflat cum că animalelor le-ar place muzica. (*Se oprește să vadă efectul pe fața lui Mitu. Acesta face ochii mari.*) Bunăoară, vacile care-au ascultat muzică au dat lapte mai mult. Zic : uite, dom'le, ce ușor e să mulgi zece, cinșpe kile d  lapte la o vacă, f r-să te doar  capu'. Da' d  unde muzică ? L utaru' Pancic  ia el scump la nunți, da' să-l ții toată ziua la grajd,

- ba poate și noaptea! Că decît să ia puțin zice că mai bine-și trîntește vioara-n cap și-o face bucăț'.
- MITU: Știu că se ține măr'eț.
- NATE: Ș-atunci, dă ce să mă rog dă el, cînd ăsta nu ne ia un ban? Îi ții minte? L-a cîștigat tata la noroc acu' fo treizăci dă ani. N-are dă ce să nu fie bun, c-a stat dăgeaba. Așa c-o să capăt două răsplăți: una pentru el, ș-alta pentru inovație. Că să merită, nu?
- MITU: Coom no. O să te cheme și la București.
- NATE: Crez'?
- MITU: Cum mă vezi și te văz. Ș-o să te-mbrace-nt-o cămașe d-aia cu mîneci lungi-lungi.
- NATE: Da' ce, n-am cămăși?
- MITU: Nuu, o să-ți dea una spicială, ca să nu faci urit.
- NATE: Urit? He, he, să vez' ce conferențe o să le trag de-o să-i las cu gura căscată, și-o să zică, uite, dom'le, unde stăteau învățații, iar noi habar n-aveam! (*Fixează pîlnia gramofonului.*) Așa. (*Scoate o placă din sin, din care lipsește cam un sfert.*) Numai p-asta o găsii. Da' plăcile sînt ieftine. Atîta că nu știu dă care să luăm: d-alea săltărețe, sau d-alea care te fac să-ți dea lacrimile. Că vezi, e ș-aici o chestie. În carte nu scrie cum le place la vaci. Acum ia-nvîrtește tu dă ma-nivelă.
- MITU (*imită un șofer care vrea să-și pornească autocamionul*): Bă, și rîșnița să-nvîrtește mai ușor.
- NATE: Ai și tu răbdare pînă se încălzește. Turnai un kil dă gaz să-i ung roțile. Ajunge. Nu mai învărti. Ia s-auzi acuma. (*Mitu se dă în lături ca și cînd s-ar aștepta la o explozie.*) Nate, cu emoție, potrivește diafragma dîncolo de spărtură. *Se aude un hîriit, apoi ceva ca un mieunat de piscă, niște pîriituri, un zgomot de sticlă spartă și-atît. Nate, sărind în lături.*) Na, că să-nțepeni.
- MITU: Hait, uite-l pă Pavel.
- NATE: Fugi d-aci! Mai învărtește. Poate să-ndură ș-o ia din loc.
- MITU (*gîfîie*): Nu vrea bă, al dracu'!
- NATE: Atunci, hai măcar să ridem nițel. Așază-te-n dreptul rablei. Așa; acum pune mîinile-n șold. Eu mă dau după tine și cînt cîntecu' ăla care-i place lui. (*Se chircește la spațele lui Mitu și cîntă, în dialect bă-nățean: „Pavele, Pavele“. Pavel, supărat, se oprește în fața lui Mitu,*
- ca omul care nu știe dacă-i treaz sau visează.)
- PAVEL: Ce dracu' faci aci, mă?!?
- MITU (*vitejește*): Nu vezi? Crăp dă bine și mă distrez. (*Nate cîntă: „Pavele, Pavele“.*) Îți place!? Dacă vrei, ți-l mai pui o dată. (*Face gestul ca și cînd ar vrea să pună placa de la capăt.*)
- NATE (*se ridică, făcîndu-se că se scutură de praf*): Nu, nu este nevoie. Îi fu deajuns să să lămurească.
- PAVEL (*fierbînd*): Cu ce să mă lămuresc, și pentru ce atîta panaramă?
- NATE: Pentru vaci.
- PAVEL: Cuom, care va să zică mă faceți și vacă? Ei, asta nu mi s-a mai întîmplat, chiar așa de la o-braz!...
- NATE: Ho, nu te repezi ca tauru' ne-ntors. Vrem să dăm mai mult lapte. (*Replicile se succed cu repezi-ciune. Pavel ascultă privind cînd la unul, cînd la altul, din ce în ce mai aiurit.*)
- MITU: Adică, vacile gospodăriei să dea.
- NATE: Ieftior.
- MITU: Și garantat.
- NATE: Și cînd om trage curent electric la grajd.
- MITU: Luăm unu' d-ăla electric, cum îi zice.
- NATE: Pic, îi zice.
- MITU: Cap, Nate.
- NATE: Pic.
- MITU: Cap.
- PAVEL (*explozie*): Tăceț! Ce-aveți mă, căpiară-ți cu toții acu' dă dimineată? Sînteți nebuni? Păi vă trimît la balamuc, dacă-i așa. Ba nu, mai bine mă duc eu. Cu asemenea oameni înnebunește ș-o turlă dă biserică. (*Se îndepărtează, gesticulînd furios la culme.*)
- MITU: Cămășuța, Nate, cămășuța.
- NATE (*scoțînd pîlnia gramofonului*): Uite vezi, Mitule, pentru știință întotdeauna a trebuit să pătimești, să-nduri... Bine că scăparăm cu atît. Unu' a fost ars dă viu, săracu'.
- MITU (*se cutremură*): Cine, mă? Din sat dă la noi?
- NATE: Nu știu... c-a trăit acu fo cîteva sute dă ani. A țipat în gura mare.
- MITU: Păi, cum să nu țipe, dacă-l ardeau?
- NATE (*continuă*): Cum că pă partea ailaltă a pămîntului, cum ar veni sub picioarele noastre, adică, oame-

nii nu merg cu capu-n jos, ci merg cu capu-n sus. Popii o țineau, că nu, că merg cu capu-n jos, nu cu capu-n sus. S-au certat ei cât s-au certat și, pînă la urmă, popii, ca să-i închiză gura, au puș mîna pã el și l-au aruncat în foc. (Vede ieșind, din buzunarul pantalonilor lui Mitu, gîtul unei sticle. O scoate.) Bine mă, Mitule, nu ți-e nu știu cum să umbli cu țuica-n nas dă dimineată, cînd știi că mergem la lucru? Rușine, frate... Barim să trag și eu un gît. (Scoate dopul.)

MITU (se repede): Stai, ce faci, hăbăucule!

NATE: Un gît, atîta.

MITU (resemnat): Bine, vezi tu pã dracu'.

NATE (dă să înghită, dar ochii mai să-i iasă din orbite. Fuge în dosul butoiului și scuipă): Ce otravă porți asupra ta?

MITU: Untură dă pește. Bună pentru puii de găină. O duc la puierniță.

NATE (cu greață): Cuum, necum, azi n-o prea brodirăm cu știința.

MITU: Adineaori zisăși că musai să-n-duri pentru ea. (Ii întinde sticla.) Mai iei un gît, puiule?

(Nate refuză îngrozit..)

CORTINA

A C T U L III

Tabloul 5

Același decor.

(A trecut o săptămînă. Simbătă seara. Băjan stă pe bancă, cu capul sprijinit într-un ciomag, și cîntă.)

BĂJAN: „Ș-apăi, dodă dodă,
Mă jurai, dodă,
Să nuu beau viniî,
Dodă, dodăi, pîn-o fi, dodă,
Pahaaru' pliniî,
Dodă, dodăi, pîn-o fi, dodă,
pahaaru' pliiin.
Ș-apăi, dodă, dodă,
Mă jurai, dodă,
Să nuu beau țuică,
Dodă, dodăi, pîn-o fi, dodă
Și fripturică...” (Se strînge.)

Brr, sara se lasă cu răcoare... Păcătoasă mai e și meseria asta dă paznic. O fi ea importantă, nu zic, da' e păcătoasă rău. Săăă stai dă lemn Tănase, cînd alții dau în brînci muncind! (Ciunele începe să latre cu furie.) Ia-l, mă, prinde-l, mă, nu-l lăsa, mă!

(Intră Buzdurică.)
BUZDURICĂ: Țin-te, mă, la el, fi-ți-ar javra dracului, că-i dau cu-n par în cap, de ți-l omor. (Fierbe.)

BĂJAN (se ridică alene, întoarce capul în partea de unde vin lătrăturile): Ia mai tacă-ți botu', ce te găsi? (Către Buzdurică) Tu erai, Buzdurică? La ailalți nu se dă. Pesemne, ai tu un miros aparte.

BUZDURICĂ: Nu-i nimeni p-aci.

BĂJAN: Nimeni. Adică, eu... și... (Arată cu capul unde stă virît cîi-

nele.) Dacă n-ar fi el, aș muri dă urît. Sînt zile cînd, dă dimineată pînă spre sară, nu calcă picior dă om. Ce mi-am zis?...)

BUZDURICĂ (ii taie vorba): Da' președintele?

BĂJAN: Parcă-mi spune mie pã unde umblă? (Ii stă în față și fiind mai scund decît Buzdurică, se uită la el cu mîna streșină la ochi. Se vede că-i bucuros de prezența unui suflet de om cu care să mai schimbe o vorbă. Pauză.)

BUZDURICĂ (privindu-l cu oarecare milă și superioritate): Ar trebui să-mi dai cinci lei.

BĂJAN: Pă ce? (Mirat.)

BUZDURICĂ: Așa. Belești nește ochi la mine, de parc-aș fi unul dintr-ăia de la comedii. Nu ți s-o fi urînd să stai așa mereu, ca un lemn?

BĂJAN (contrariat, face cițiva pași de-a-ndăratelea, schiopătînd. Iși leagă piciorul beteag și dă din umeri a neputință. Deodată îl privește pe Buzdurică încruntat): Da' ce vrei de la mine-m? Ți-s dator cu ceva, sau ce?

BUZDURICĂ (pesemne, tonul hotărit îi impune): Nici eu nu mai știu ce-i cu mine. (Impăciuitor.) Îmi spui și mie ce-a fost astă-sară?

BĂJAN: Adunare generală, ce să fie?

BUZDURICĂ: Păi asta mă interesează.

BĂJAN: Eu știu atîta că dacă p-un om

il interesează ceva, câtă să fie dă față.

BUZDURICĂ: N-am putut, a trebuit să dau fuga pînă la oraș. M-a mînat conștiința.

BĂJAN: Ei, dacă te mîină conștiința, e bine. Da' ce te făceai, Buzdurică, dacă te lăsa conștiința asta taman în mijlocu' drumului? Ai? Rămîneai acolo-nțepenit, te pomenești?

BUZDURICĂ: N-am nici o grijă din-spre partea asta. Ei, îmi spui?

BĂJAN: Ce să-ți spui?

BUZDURICĂ (cu enervare): Ce-a fost?

BĂJAN (calm): Păi, nu ești mulțumit cu ce-ți spusăi?

BUZDURICĂ: Nu prea.

BĂJAN: Ce mai vrei?

BUZDURICĂ: Să aflui ce s-a discutat, ce s-a pus la cale.

BĂJAN: Multe să pusără la cale.

BUZDURICĂ (nerăbdător): De pildă...

BĂJAN: Mai întîi, tovarășa Petria Fieraru zisă ca să începem construcția grajdurilor și saivanului, să facem un împrumut la bancă dă vreo două sute și ceva dă mii...

BUZDURICĂ: Ptiu, să te-apuce damblaua, nu alta. Pentru ce atîția bani?

BĂJAN: Ca să cumpărăm vaci, fo cincîșpe scroafe, un motor pentru irigat grădina...

BUZDURICĂ: Și voi?

BĂJAN: Noi? Votarăm!

BUZDURICĂ: Da' Pavel?

BĂJAN: Și el.

BUZDURICĂ: Dup-aia.

BĂJAN: Tu ai văzut vreodată un stun de albine cînd s-apropie ursul dă el?

BUZDURICĂ: Nu, n-am văzut.

BĂJAN: Nici eu, că mi-e frică dă urși, da-mi-nchipui... Cam așa a fost: un zumzet, o hărmălaie, mamă, mamă...

BUZDURICĂ: Ai de gînd să vorbești ca oamenii?

BĂJAN: Păi, să te fi văzut în adunare... Bă, n-ai uita-o-n viața ta. Parcă-l văz pă Lisandru cum să scoală și cere cuvîntul. Și-ncepe să vorbească...

BUZDURICĂ (aproape cu ură): Știu, despre Bălșoara și Gorgăneasa.

BĂJAN: Da, despre ele. Parcă simțam pă limbă gust dă mere și mai ales dă... vin.

BUZDURICĂ: Și l-ați lăsat să vorbească!

BĂJAN: Nu zisă nimeni „pis“. După ce isprăvi rămăsărăm cu gura uite-asa. (Cască gura.)

BUZDURICĂ: Mai pă urmă?

BĂJAN: Mai pă urmă, o-nchisărăm, și să te ții. Tat-său sări să-l ia dă piept, nea Ilie zisă — brava, Lisandre, halal cap... Ehe, habar n-ai ce fu. La miezu' nopții nu știai p-a cui rămîne. Doar ai din brigada lui zisără că să duc și-n foc după el. Acum dă dimineată să strîng la gospodărie: vor să-nceapă.

BUZDURICĂ: S-o crează ei. Vezi cheia asta? (Scoate din buzunar o cheie cît toate zilele.) E de la magazie. Mai degrabă o înghit decît să descui și să le dau ceva. Nici un țaruș măcar.

BĂJAN: Aoleo, Buzdurică, nu ț-ă frică?

BUZDURICĂ: Mie? (Ride.) Da' ce crezi c-am păzit eu, pînă acum? Porcii, mă? Păi, în organizație, cînd am văzut încotro începe să bată vîntu', n-am dat fuga la raion? Drept în fața tovarășului prim m-am oprit. Uite, tovarășe prim, așa, așa, zic, să găsiră cițiva care să tulbure apele în gospodăria noastră...

BĂJAN: Și ce zisă, bă?

BUZDURICĂ: Ș-a notat ș-a zis să n-am nici o grijă.

BĂJAN: Aoleo, ce curaj pă tine, Buzdurică!

BUZDURICĂ: Păi, nu mă cunoști? Cînd simțasc eu că am dreptate, parcă mi să-ntunecă în fața ochilor și nu mă mai uit; dau în dreapta și-n stînga. Așa cum l-am pus pă Ceocîlteu cu botu' pă labe, o să-i pui și p-ăștilalți. Oricare-ar fi. Așa sînt eu. Cînd am dreptate...

BĂJAN: Ți să-ntunecă...

BUZDURICĂ: Cu Petria nici nu mai vreau să dau ochii. Mă duc. Noaptea asta o să am dă lucru, nu glumă! (Pleacă.)

BĂJAN: Lucrează, lucrează. Și vez', câtă s-ai spor... (Rămîne în mijlocul scenei, cu mîinile-n șolduri, pe gînduri.) E-te, ce-nălceala dracului! Hai, Grivei, să ne facem rondu! Unde te pitulași, cotarlă? (Pleacă. După cîteva clipe se aude un motor de mașină oprînd. Apare Pîrvu, primul secretar. Este un bărbat la 37—38 de ani. Dă să deschidă ușa sedii-lui, vede că e încuiată. Coboară în curte.)

PÎRVU: Măi, să fie! Nici țipenie! (La un moment dat, în ștatele său, răsare Băjan, care-l privește lung, bănuitor, din cap pînă-n picioare.)

BĂJAN: Dumneata cu cine ai treabă?

PÎRVU (se întoarce surprins): Noroc!

(*li dă mîna.*) Cu careva dintre cei mari. Secretar de partid sau președinte.

BĂJAN: Dă secretară, nu știu, dă președinte iar nu știu. Așa că eu sînt mai mare aici: paznic. Ești în delegație?

PÎRVU: Cam așa ceva.

BĂJAN: Atunci, mai stai pã bancã. Poa' să pice vreunul din ei. Da' nu cred. (*Pîrvu se așază. Băjan rămîne în fața lui, proptit în bîtă, ca cio-banii. Apoi, peste umăr.*) Grivei, să fii cuminte. Tovarășu' zice că e-n delegație... Hm, acuma, noaptea!

PÎRVU (*nerăbdător, se uită la ceas*): M-aș duce după ei.

BĂJAN (*tot bănuitor*): Habar n-am încotro să te-ndrum. Și ca să dai ocol satului, te-apucă cîntatu' cocoșilor. (*Calm.*) Mai ținem și mie dă urît.

PÎRVU (*scoate pachetul de țigări; îl întinde către Băjan, apoi scoate și el o țigară. Băjan îi oferă foc*): De mult ești paznic?

BĂJAN: Cam de mulțișor. Așa au socotit ai din consiliu. Au zis: e beteag. După plug nu se poate ține, la sapă nici atît. Ce să facem cu el? Să-l punem dă pază. Da' să știi, tare mi să urăște. În puterea nopții stau la taifas cu stelele. Noroc cu cîinele ăsta. Dimineața dorm cîteva ceasuri și mă trezesc tot singur cuc: mușierea pleacă-n zori, la brigadă. (*Iși leagănă piciorul beteag.*)

PÎRVU: Din război?

BĂJAN: Nuu. De la Durlă, chiaburul. Eram copil. Mă prinsă într-o zi în livada cu cireși și mă făcu una cu pămîntu'!

PÎRVU (*cu compătimire*): Ții!

BĂJAN (*se așază și el pe bancă*): Da' să știi că nu-i dă glumă.

PÎRVU: Cum, adică?

BĂJAN: Cu ce fac eu! (*Tainic.*) De-unăzi, mă ia tovarășa Petria d-o parte și-mi zice: Ai grijă, Vasile, că nu-i dă glumă. — Cu ce, mă mir eu. — Cu dușmanu', îmi răspunde dumneaei. Dacă vezi fun suspect, pe care nu-l cunoști, pe la grajduri, pe la sediul, tu, de colo, poc! — Cu ce poc, doamne iartă-mă, o întreb, că n-am măcar o pușcă d-aia, de pe timpu' turcilor. — Cu vigilență. Dacă ești vigilent, zice, este ca și cînd ai avea zece mitraliere. (*Mică pauză.*) Și uite așa, dau roată cu vigilența, da' și cu ciomagul ăsta de corn. (*Prin fereastra des-*

chisă a sediului se aude fîrîitul telefonului.) Care-o mai fi? (*Se ridică, face doi pași și se întoarce. Din nou, bănuitor.*) Dumneata să nu te miști d-aici, că Grivei ăsta cam are obiceiul să sfîșie cracii pantalonilor.

PÎRVU (*rizind*): Aici rămîn.

BĂJAN (*în timp ce se scotocește prin buzunare, după cheie, telefonul fîrîie mereu*): Ho, ai răbdare, ce urlă așa? (*În receptor.*) Da, „Mereu înainte“! Cîte stîlpe? Ai? Ce e aia stîlpe, măi tovarășe? Aaa, stîlpi! Păi așa spune, omule! Nu știu cîți or fi, că numai eu am făcut zece gropi. N-auzi? Zic: numai eu singur cu nevasta săpai fo zece. Cîți locuitori are satul? Cîți să aibă, fo mie dă capete și patru sute dă locuitori. Păi da, familii; dacă mă-n-curci, ce să-ți fac. Cîte becuri? Multe. Adu și dumneata cinci-zece lăzi acolo. Da' vă mai mocoșiți mult? Nu, nu sînt președintele, eu sînt paznicu'. Da' vă moco... Alo! Ptiu, închisă... (*Revine.*) Hm! Să lăudară că pînă la 23 August ne luminează satu'. Să-i vedem!

PÎRVU: Așa au în plan.

BĂJAN: Cunoști dumneata? (*Se așază.*)

PÎRVU: Precis. Da' pe la dumnea-voastră ce se aude?

BĂJAN: Pe la noi! Hm, încîlcea'ă mare, tovarășe. (*Tace. Mică pauză.*)

PÎRVU: Te-apucași să-mi spui!

BĂJAN: M-apuca, da' mai bine tac. Astea-s chestii secrete, tovarășe. Or, ce știi eu cu ce te ocupi dumneata? Ești cumva achizitor de zarzavaturi?

PÎRVU (*zîmbind*): Nu, nu sînt.

BĂJAN: De la deceau?

PÎRVU: Nici.

BĂJAN (*intrigat*): Atunci, nu-ți fie cu supărare. Ce hram porți? Adică-te-lea, ce-nvrîtești? Trebuie să știi, d-aia sînt paznic.

PÎRVU (*ride*): Dacă-ți spun că sînt primul secretar al raionului, mă crezi? Sau să-ți arăt legitimația? (*Face un gest, ca și cum ar vrea să scoate actele din buzunar.*)

BĂJAN (*cu voce înceată*): Cum, dum-neavoastră sînteți?

PÎRVU (*ride*): Da' ce te uiți așa la mine?

BĂJAN (*se ridică în picioare, aproape militărește*): Să trăiți, tovarășe prim-secretar! Mă uit c-o făcu dă oaie. Cum naiba, de-o nimeresc tot cu oiștea în gard! (*Îl privește atent,*

bănuitor. Mi se pare mie că vă rîdeți dă mine!

PÎRVU (puțin intrigat): Ce vorbă-i asta că-mi rîd de dumneata?

BĂJAN (incurcat, aparte): Fii cu ochii-n patru, Băjane, fii vigilent, c-o pățăști urît. (*Curajos, către Pîrvu.*) Parcă nu-l cunosc eu pă tovarășu' Saftu? A fost la noi la inau-gurare. Sta în prezidiu. Și cînd am strigat o dată: „Să trăiască partidul nostru!”, s-a uitat la mine și mi-a zîmbit. Așa că ne cunoaștem amîndoi... Io zic să-mi arătați legitimația. Să n-avem încurcătură mai pă urmă...
PÎRVU (ride): V-ați fi cunoscînd, însă nu mai lucrează la raion.

BĂJAN (surprins): Măi, taci! Nu cumva o fi fost... coborît? (*Face un gest cu mîna.*)

PÎRVU (același joc): Dimpotrivă, a fost... ridicat. Muncește la regiune.

BĂJAN (ușurat): Atunci, e bine.

PÎRVU: Acum, îmi spui?

BĂJAN: O vinzoleală, tovarășe prim, că te-apucă ameteală și nu știi pă cin' să mai crezi: Bunăoară, astă seară, în adunarea generală, cînd l-auzăm pă Lisandru vorbind, parcă simțam că-mi răsar aripi. Cînd îl auzăm pă Pavel, ioc aripi! Da' de, e președinte. Dimineața, e vorba să s-adune brigada lu' Lisandru.

PÎRVU: Și cum te-ai lămurit pînă la urmă?

BĂJAN: Păi să vedeți: ridicai mîna și pentru unii și pentru alții.

PÎRVU: Cum nu se putea mai rău.

BĂJAN: Oare?

PÎRVU: Te mai miri?

BĂJAN: O să-mi răzui conștiința.

PÎRVU: Ce spui?

BĂJAN: O să-m' răzui... să asta... revizui conștiința.

PÎRVU (zîmbind): Ar fi cazul. (*Se ridică.*) Totuși, mă duc. Poate-oi găsi pe careva dintre ei.

BĂJAN (se ridică): Rămîneți aici peste noapte?

PÎRVU: Așa mă gîndesc. Dimineața, vreau să fiu și eu de față la adunare.

BĂJAN: Atunci, să v-arăt unde stă tovarășa Petria și unde se află camera de oaspeți.

PÎRVU: Păi nu ne mai apucă cîntatul cocoșilor?

BĂJAN: Ce să ne mai apuce, că se crăpă dă ziuă... (*Pîrvu iese.*) Ee, drăcie, însămnă c-o să să dăscurce ghemu'.. (*Iese după Pîrvu.*)

(*Apare Lisandru. Intră și Zoica, agitată.*)

LISANDRU (îmbufnat): De ce veniți așa repede la adunare? Să mai fi stat vreo trei ceasuri.

ZOICA: Da' tu știi că am stat toată nopticica la grajd? Fătă Joiana.

LISANDRU: Să-i fie de bine.

ZOICA: Decît să ne certăm, mai bine mă reped acasă. După ce mîmînc, iar trebuie să mă-ntorc. (*Dă să plece.*)

LISANDRU: Mai stai o țiră, că nu crapă pămîntu'. (*Zoica se-ntoarce.*) Află că te visez noaptea.

ZOICA: Poate unde mă ocolești ziua.

LISANDRU: Și mai află (*în glumă*) că am sarcină să mă-nsor cu tine.

ZOICA (în glumă): Din partea Ute-meului?

LISANDRU: Nu, din partea ălor bă-trîni. Vor să te aibă de noră.

ZOICA: Și tu de nevastă, nu? (*Lisandru o trage spre el. Zoica își reazemă capul de umărul lui.*)

LISANDRU: Hai, du-te acasă...

ZOICA: Mai stau! Mi-i tare bine.

LISANDRU: Da' mie! Ce frumos îți miroasă părul; cu ce te dăduși?

ZOICA: Cu fin! Îmi căzu o căpiță-ntreagă pe cap.

LISANDRU: Dacă-mi iau curaj și te sărut d-adevăratalea?

ZOICA: Încearcă și vedem noi. (*Se sărută. Băjan dă să intre în scenă și-i vede: ia-o, mă, înhaț-o, mă, n-o lăsa, mă! Așa!*) Lătrături. Cei doi tresar.)

LISANDRU: De noi zice?

ZOICA: Ne apără să nu ne vază careva... (*Se sărută. Apoi ies pentru o clipă.*)

(*Apare Ceocîlteu vorbind singur. Îmbrăcat în haine de lucru, pline de var și țărîină. Fața trasă, nebărbierită. Are privirile înfrigate. Intră Lisandru.*)

CEOCÎLTEU (sieși): Așa, dă unu' singur, în trei-patru săptămîni tot îl dau gata. Bine că măcar am materialu' di la ălălalt care se dărimă. Năcazu' e că nu prea am lumină și mă chinul pă bijbiite. Da' ș-așa, în trei-patru săptămîni, tot îl dau gata. (*Către Lisandru.*) 'Mneața, mă, Lisandre-m! Încă nu să strînsără-m? Să nu ne-apuce prînzu-ăl mare!

LISANDRU (se plimbă de colo-colo, amărit și înfuriat): Să te mai încrezi în ei! Cum s-o crăpa de ziuă, ziceau, sîntem la gospodărie. Și, poftim, nici picior... Decît așa brigadă... Naiba să știe: poate că tata avea dreptate. Mai bine rămîneau la

Gostat. Incai, acolo se știe o socoteală; nu ca aici, să-mi sparg pieptu' dă pomana dracului.

CEOCÎLTEU: Nu te pierde și tu cu firea dintz-atîta. E duminică. Oamenii mai dreg cîte una, alta, pînă bătătură. Vin ei, nu te teme. (Intră Caterina.)

CATERINA: 'Mneața. (Către Ceocîlteu.) Păune, unde ții, mă, săpunu'?

CEOCÎLTEU: Pe sobă-l ții. Da' ce-ți trebuie săpun?

CATERINA: Vrusăi să spăl copiii ăia: li s-au izinit cămășușele.

CEOCÎLTEU: Dor i-o da-n gînd lu' Pavel dă fun cămin sau grădiniță, ceva, cum au alte gospodării.

CATERINA (îl cheamă de-o parte): Păune, dă ce-ți faci de cap? Ca să intri-n gura lumii?

CEOCÎLTEU: Ce mai are gura lumii cu mine-m?

CATERINA: Îmi spusără copiii că tu, dă vreo cîteva nopți, nu dormi acasă. Abia-ți îngropași nevasta și-ncepuși să umbli teleleu? A auzit și Buzdurică.

CEOCÎLTEU: Și dă ce nu? Un flăcău așa arătos ca mine, ar fi păcat. În fiecare sară dorm în alt pat, sau mă tăvălesc beat mort pînă șanțuri; nu să vede pă mine?

(Intră Petria și privește mirată. Către Lisandru.)

PETRIA: Asta ți-e toată brigada, Lisandre? Aseară, în adunare, vă lăudați că sinteți în stare să răsturnați munții. Și cînd colo, n-ai nici cu cine săpa un șanț.

LISANDRU: O fi fun semn că munca politică merge bine la noi în gospodărie, dodă Petrie.

PETRIA (pe gînduri): Nici măcar n-am motive să zic că nu-i așa.

CATERINA (lui Ceocîlteu): Mă duc să-i spăl. (Petria o aude.)

PETRIA: Cum, Catrină, și tu pleci?

CATERINA: N-am vreme de pierdut. (Zîbind.) Trebuie să curăț o droaie de copii.

PETRIA (aspru): Atunci, ieri, în ședința organizației de ce te bătea cu pumnul-n piept că ești de partea lui Lisandru și c-ai să-l ajuți? Așa trebuie să se poarte un membru de partid?

CATERINA: Și ce, nu sint de partea lui?

LISANDRU (resemnat): Bine, dodă Catrină. Dacă așa ne e înțelesu', du-te. Ne-om descurca noi într-un fel.

CEOCÎLTEU: Numa' Moisë, ăla din biblie, cică a despărțit o mare-n două cu ciomagu'. Da' noi, cu vorbe goale nu facem nici pă dracu'.

CATERINA (înfuriată): Ce mă tot omoriți cu pildele? Nu rămasă că nu ne mai adunăm?

CEOCÎLTEU: Cum să rămîie așa, cînd rămasă altmînterea?

LISANDRU: Nea Păune, ia dă-mi una-n cap cu hîrlețu' ăla, că poate dorm!

CATERINA: Mă, voi să nu mă năucii dă cap, c-odată-mi ies din ți-țini. Nu veni Buzdurică az' noapte și mă trezi din somn să-mi spuie că să nu ne mai adunăm la gospodărie, că sint alte planuri? (Toți o ascultă cu gura căscată.)

CEOCÎLTEU: Iote-te, dom'le, danda-naua dracului!

PETRIA: Din întîmplarea asta-l cunosc pe Buzdurică mai bine decît din o sută de cuvîntări ținute de el prin ședințe. Lăsați miratu' pe altă dată. Acum, să dăm fuga să le spunem oamenilor care-i adevărul și să-i chemăm.

(Iese. Se stinge și se reaprinde lumina. Intră Mitu și Nate.)

NATE (își pune mîinile pe obraji): Îmi dogoresc obrajii dă rușine. Cum să ne lăsăm prostiți dă Buzdurică în halu' ăsta? Cu tine, n-am nici o pretenție; n-ai simț politic, da' eu, care sint mai ridicat?

MITU: Ce puteai face, Nate?

NATE: Să fi ieșit la poartă, așa, în cămașă și izmene, cum mă găsam, și să-i fi ținut ăluia o prelucrare dă să-i meargă fulgii. Cum, mă, tu care te pretinz' așa și pă dincolo, în loc să te pui în frunte, ne tai coraju', ba mai umbli și cu șmecherii. Păi, ia intră nițaluș în bătătură, să te văz eu cam ce gînduri îț' zbirnîie ții pînă cap...

MITU (cu admirație sinceră): Că frumos le mai zici, frățioare, mîncă-ăș gurița!

(Intră Ceocîlteu, Zoica, Veta Chirițoiu, apoi Giju, Bătrina, colectivști, colectiviste.)

CEOCÎLTEU: Uite ce de-a mai oameni! Și eu mă canonesc singur. Măcar unu' de-ar fi cu mine. Da' ia stai!... Mă, Gijule.

(*Intră în scenă Pîrvu, Lisandru, Petria, Lina și Ilie, care îl aud pe Ceocîlțu, fără ca acesta să-i vadă.*)

GÎJU: Ce e-m?

CEOCÎLȚU (*rugător*): Mă, tot te vaieti tu că muncești cinci ceasuri și nu-ți pontează o zi-ntreagă. Vrei să le-mpărțesc p-ale mele cu tine?

GÎJU (*în batjocură*): Da' ce, bă, și să isprăvi mălaiu-n căpistere și faci pomană dă sufletu' răposatei cu zile-muncă, ai? (*Ride. Se mai aud câte-va risete.*)

CEOCÎLȚU (*rugător*): Nu mă batjocori, mă, în ochii oamenilor. Vru-săi să dreg cuptoru-ăla, fără să mai păgubesc gospodăria. D-ai-a mă gândii să-ți dau din zilele mele lucrate. Nu dă pomană, să m-ajuti..

GÎJU (*în batjocură*): Uitați-vă la el: se găsi capitalistu'!..

LISANDRU (*revoltat*): De ce-i dai prilej să te calce-n picioare, nene Păune? Parcă nu l-ai cunoaște ce fel de om e! Lasă, îți dau de la noi din brigadă o echipă-ntreagă. Pe răspunderea mea și-o dau.

CEOCÎLȚU: Bine, mă, Lisandre. Dacă zici tu așa, e bine. Eu zisă-săm că...

PÎRVU (*către Petria*): Dumnealui e tovarășul Păun Ceocîlțu?

PETRIA (*abătută*): Da, el este.

PÎRVU: Și cîți n-or mai fi ca din-sul aci, în gospodărie! Iar dumnea-voastră, țineți ochii închiși.

ILIE: Am început să-i deschidem, to-vărășe prim.

PÎRVU: Din fericire... Mda... (*Către Lina.*) Tovarășă ingineră, pînă una, alta, ești bună să-mi arăți locul unde-o să amplasați grajdurile și saivanul?

LINA: Pofțiți, tovarășe prim-secretar. E aici, aproape. (*Pîrvu cu Lina ies.*)

CEOCÎLȚU: Mă Lisandre-m, mai stăm? Dă data asta, unu' nu lip-săște. Văz că veniră și din brigăzile alelalte.

LISANDRU (*puțin îngrijorat*): Cu președintele nu știu ce-o fi!

CEOCÎLȚU: Să ivește el. Pînă una alta, să-ncepem. Numa' că trebuie să le zici ceva.

LISANDRU (*speriat*): Fugi-ncolo, nea Păune, doar n-o să mă pui pă ținut discursuri!

CEOCÎLȚU: Hai, mă, că n-o să-ți pierzi limba printre măsele dacă rostești câteva cuvinte. Să le meargă la inimă. Mai ales femeilor, că tare le mai place. Și dacă ele se lasă în-

duplecate, cu bărbați-i floare la u-reche.

LISANDRU (*se uită la Petria, care-l încurajează. Resemnat*): Bine, fie.

CEOCÎLȚU (*cu glas tare*): Măi fra-ților, ia dați-vă o țîră mai încoa' să ne spună brigadierul nostru cîteva vorbe-m! Așa. Lăsați femeile să vie-n față, nu fiți mocofani. Stați cu spatele la ele? Da' tu âsta-l lu' Gîju, ce rămăsăși acolo răzleț, ca o salcie plîngătoare? Nu te-nghite ni-meni, Nate, Mitule, mai aproape. (*Cei doi se apropie.*) Acuș e bine, Lisandre, sui-te pă butoi, să te vadă lumea cît ești dă chipos.

VOCI: Da, da, pă butoi; s-auzim toți.

(*Lisandru se urcă pe butoi. Apare Paraschiva, cu un pachet sub braț, in-velit în șervet.*)

PARASCHIVA: Lisandre, maică, da' nu-mbucăși nimic dă dimineată! Ia și mîncîncă.

LISANDRU (*rușinat*): Mamă, acum te găsiși? Dă mîncare-mi arde mie? (*Își drege glasul, încurcat.*)

PETRIA: Dă-i drumul, flăcăule, nu-ți mai drege glasul, ca un țîrcovnic în strană.

PARASCHIVA: Lasă-l, că mai rău îl zăpăcești.

LISANDRU: Tovarăși! (*Amintin-du-și.*) Dragi tovarășe femei și fete... âăă, frumoasele mele... (*Risete.*)

CATERINA (*veselă*): Ptiu, ucigă-I toaca; auziți-l cum își ride dă noi.

ZOICA: Da' de ce să ridă? Ce, nu-i așa?

CEOCÎLȚU: Zi-i înainte, Lisandre, nu te opri, că ne ia noaptea sporo-văind.

LISANDRU: Tovarăși și tovarășe, ce atîta vorbă? Aseară în adunare, am făcut bătături pă limbă. Scurț pă doi: brigada noastră s-a hotărît ca, chiar de astăzi, să înceapă amena-jarea Bălșorii și a teraselor pe Gor-găneasa. Acuma, chestiunea stă așa: pot tovarășele noastre, femei și fete, să ia în primire Bălșoara și să scoată vițele alea de vie hibridă? Gîndi-ți-vă, nu mai avem mult și începe însămîntatul porumbului. Așa că, pînă atunci, Bălșoara să fie gata pentru arături. Ei, puteți?

VOCI: Puteem!

NATE: Dă-ni-le nouă pă mînă.

MITU: Să le comandăm noi.

NATE: Că ne pricepem.

MITU: Și-n cîteva zile, mintuim cu Bălșoara.

CATERINA: Ați vrea Ați vrei! Uite-aici comandă. (*Arată cotul.*)

ZOICA: Mai bine ne-ar comanda Lisandru.

VELTA: Ți-arăț eu ție! Ia stați, suratelor, și-n timpu' ăsta bărbații să clonțane la sămânțe pe marginea șanțului? (*Hărmălaie.*)

ILIE: Ce tot îndrugi acolo cu șanțu'?

LISANDRU: Chiar, dodă Vetă, zău! Păi noi, bărbații ne gîndim să atacăm dealul Gorgănesii. Facem pe el terase pentru viță de vie, plantăm pomi. Acolo e munca a mai a dracului.

GIJU: Așa, bă, noi să ne spetim ș-alelalte brigăzi să vie doar la de-a gata.

ILIE: Ho, că nu te trecu nici o nădușală. (*Intră Marin.*)

PETRIA: Cineva trebuie să-nceapă. Dacă ne-om îndemna unii pe alții, stînd cu mîinile-n sîn... Plus că avem grajduri de construit, arături de făcut, n-o să stea nimeni degeaba.

MARIN (*care îl ascultase încrunțat, se apropie amenințător. Intră Buzdurică*): Iar te găsiși tu mai cu moț, mă, să ne-nveți pă noi, ăștia mai bătrîni, ce să facem și cum să dregem, iar? Dă ce să ne legăm la cap cu dealurile dacă nu ne doare, mă, ai? Dă-te jos, că mă pui cu paru' pă tine. Uite-aci, dă față cu toți...

PARASCHIVA (*care-și ascultase, mîndră, feciorul*): Să-mi lași copilul-n pace, că de te-atingi dă el, te opăresc cu apă fiartă, cînd vii acasă. M-auzi? (*Se iscă tumult.*)

PETRIA (*puțin răstită*): Nene Mărine, lasă-ne să ne vedem în liniște de treburi. Dacă nu poți, dute-n altă parte pînă te potolești. După cite vād, Buzdurică pare foarte mulțumit de 'dumneata.

MARIN (*își face cu greu loc pînă lîngă butoi*): Să mă potolesc, ai? Eu mai am o țiră dă mințe, nu ca voi. Dă cînd mă știu pă lume, ne ținem zilele cu pămîntu' din luncă. (*Giju strigă: „Așa e, are dreptate!” Intră Pavel.*)

CEOCÎLTEU: Da' la venituri, nu te gîndești, din ce-o să le scoatem?

MARIN: Ei, na, c-o să le scoți din Bălșoara și Gorgăneasa. Băi, ai să-ți vinzi și nădragii-ăia ruți în tur, și tot nimic nu scoț' dîn ele (*Îl apucă pe Lisandru de pantaloni.*) Hai, dă-te jos, Lisandre, pînă nu-mi sare

țandăra d-a binelea. Ascultă-l pă țat-tu, că nu-ți vrea rău'.

GIJU: Are dreptate, dă-te jos și nu mai prosti lumea. (*Hărmălaie.*)

MARIN: Pă tine te făcu mă-ța prost.

BUZDURICĂ (*lui Pavel*): Mîndrește-te cu podoaba dă nepot. Țsta, pînă nu să bagă-n pușcărie, nu să lasă. În ce mă privește, mai mult nu putem face; am sesizat raionu' dă cele ce să-ntîmplă, am umblat az' noapte pe la fiecare, dă ș-acum îmi tremură picioarele.

PETRIA: Ai să dai socoteală pentru toate astea. Buzdurică.

PAVEL: Te-a pus cineva să umbli, mă?

BUZDURICĂ: Conștiința.

PAVEL (*aproape cald, către Lisandru*): Măi nepoate, mă, nu umbra, mă, să-mi sapi autoritatea. Nu-ți spusăi, mă, d-o mie dă ori î' spusăi, că noi n-avem condiții pentru așa ceva? Încă nu ne ține cureaua. Lasă-le focului de dealuri și pîrloage. Ne-om încurca cu ele peste cîțiva ani încolo. N-avem puteri acum.

LISANDRU (*cald*): Da' de unde să știm ce puteri avem dacă nu ni le-ncercăm? Zău, neică dragă, uite că iar ne ciorovăim.

PAVEL (*repezit*): Care neică? Aici la gospodărie nu ți-s neică, ci președinte, ne-am înțeles? Ori faci așa cum zic eu, ori dacă nu, eu te pusăi șef de brigadă, eu te scot! S-o știi! S-o știi!

(*Intră Pîrvu și Lina. La început nu sînt observați.*)

CEOCÎLTEU: Ușurel, ușurel, tovarășe președinte. Dumneata îl propusăi doar. Iar consiliul și adunarea generală, adică noi, îl aprobarăm.

ILIE: Așa că nu te grăbi cu scosu', Pavele, că s-ar putea să rămii dă rușine.

LISANDRU: Pînă ne lămurim, mă dau jos că-m' înțepeniră oasele proțăpit pă butoiu' ăsta. (*Se dă jos.*)

BUZDURICĂ: Ce mă, Păune, iar îți cresc colții?

CEOCÎLTEU: Colți, zici tu, Buzdurică? Pă dracu'; îmi ies nește măsele dă mințe, frate-miu, uite-așa dă mari. (*Arată spre căciulă. Rîsete.*)

BUZDURICĂ (*către Petria*): Dumneata, tovarășă Petria, vād că ascultî și taci.

PETRIA: Uite că nu tac. Tovarăși, atîta ne tocim, de parcă n-ar fi vorba de viitorul gospodăriei, de in-

teresele noastre. (*Către Lisandru.*) Lisandre, dacă te-apucași de-o treabă, de ce n-o duci la căpătii?

BUZDURICĂ: Faceți voi pe-ndrăzneții, da' o să vă căiți, țineți minte ce vă spui.

CEOCILTEU: Sui-te pă butoi, Lisandre! (*Lisandru se urcă pă butoi.*)

MARIN: Flăcău' tatii, dă ce mă amărăști? Hai, scoboară-te. (*Îl trage de pantaloni.*)

PARASCHIVA: Ia mina după pantalonii copilului, diavoleee, că-i tragi jos și mi-l faci dă ocară! (*Risete.*)

PAVEL: Așa i-ar trebui, să se-nvețe minte altădată, să nu mai facă atîta pă atotștiutorul.

PETRIA: Mă, Pavele, mă, cît ai de gînd să te mai lași tras după noi ca un pietroi? Dă ce nu vrei, mă, să fii-n frunte, dă ce?

PAVEL: Care frunte, care frunte? Întîi s-o văz. Că eu știu atîta: dîn coadă dă cîine sîtă dă mătasă nu faci. Mîine, mă duc la tovarășul prim să mă sfătuiesc cu dumnealui. Că după urma lui Lisandru nu mă dumiresc eu.

LISANDRU (*cu disperare*): Aoleu. Dacă neica mă face s-o iau iar de la Adam și Eva, mai bine mă dau jos. (*Dă să coboare.*)

CEOCILTEU: Stai acolo.

BUZDURICĂ (*dă cu ochii de Pîrvu. Se bucură grozav*): Bine venirăți, tovarășe prim-secretar. (*Aparte, lui Pavel.*) Văzuși, dacă fusăi ieri la raion? Ce cuvînt greu are Buzdurică! (*Tare, către Pîrvu.*) Poftiți, tovarășe prim, să puneți lucrurile la punct. Ce vă spuneam eu? (*Își face loc și se apropie de Pîrvu.*)

PÎRVU: După cîte observ, lucrurile sînt puse la punct.

BUZDURICĂ (*dulceag*): Tovarășe prim, ni' nu știți cît mă bucur. Îmi glăsuia inima c-o să veniți. D-aia-i zîsăi soției: muiere, azi o s-avem un oaspete rar la masă. O găină friptă, o țuiculiță, un vinișor; ca la noi la țară, de.

PÎRVU: Îți mulțumesc, nu-i nevoie.

BUZDURICĂ: Tovarășe prim, da' eu...

PÎRVU (*nu-l ia în seamă. Către Marin*): Da' cu ce te-au supărat, nene? (*Marin îl măsoară de sus pînă jos.*)

LISANDRU: Hai, răspunde-i tovarășului prim-secretar, ori îți pieri graiul? (*Către Pîrvu.*) Știți cît ne-a dat aseară de furcă? Mai să-l a-runc pă geam.

MARIN: Așa sînt copiii dîn ziua dă az'; o să-i nască ei pă părinți; prea sînt dăștepti.

PÎRVU: Uite ce este, tovarășe... Hodină parcă? (*Marin încuviințează.*) Hai să facem noi amîndoi o prinsoare, da' aici, de față cu toată lumea, că peste patru ani are să fie și la voi ca la Pădureni.

MARIN (*cu oarecare interes*): Da' ce-ia ei?

PÎRVU: Să te duci să vezi livezile și viile lor, tot pe dealuri de astea ca ale dumneavoastră. Nu mai vorbesc de grîu și porumb, pe care le cultivă pe un teren în pantă, însă amenajat gospodărește. Nu-i altă gospodărie care să le-o ia înaintea la producții.

MARIN (*parcă puțin mai destins*): Și-acuma, te pomenești că la ei curge cu hîrtii de-o sută pe văi în jos.

PÎRVU: Pe văi în jos nu, dar în casa de bani a gospodăriei, da. Anul trecut au scos vreo opt milioane de lei. Ce e drept, au și zootehnie puternică.

MARIN: Măiculiță, ce de bănet! Păi așa sînt în stare să cumpere gospodăria noastră, cu noi cu tot! (*Către Lisandru*) Hai, mutulache, că te treziși orator peste noapte, la s-auzim ce ne mai înșiri. (*Răstit.*) Așa să-mi fi vorbit, ca tovarășu' prim, să mă lămurești. (*Pîrvu e chemat la telefon. Iese.*)

LISANDRU: Oh, că sucit mai ești. Numai gradu' te lămurește pe dumneata; ce, nu te cunosc?

PAVEL: Așa e, nepoate. Dacă s-ar fi îmbrăcat careva în uniformă dă general, l-ar fi convins că e bine să creștem și pițigoii sau broaște rîioase.

MARIN: Și ce, e rău dacă să ocupă oamenii însămnăți dă mine-m? Adică eu, Marin Hodină, sînt un nimic?... Da' ție cînd țî să lumină căpătîna, Pavele? Parcă știa ai alt cîntec!

PAVEL: Uite că-l uitai și-nvăț altu' nou. Văz eu că înțelepciunea nu să măsoară numai după ani, ci și după ce ai aici. (*Se ciocănește în frunte.*) Hai, nepoate, zî-i, mă!

LISANDRU: Na, că-mi pierdai și firu'. Acuma, iar îi sînt nepot... Parcă mi-e gura strepezită dă aguridă. (*Se gîndește puțin.*) Ce mai tura-vura! O luăm dîn loc, sau n-o luăm?

PETRIA: Și nu mai întreba atîta.

CEOCILTEU: Auziși, Buzdurică? Încă nu-ți plesni fierea?

BĂTRINA : Acu', acu', în sfînta zi dă duminică ? Auz ? (*Face mîna pîlnie la ureche.*)

CEOCÎLTEU : Tocma' fiindcă-i sfîntă, o s-avem mai mult spor... Cu cine vorbii eu, mă, Buzdurică, ai ?

BUZDURICĂ (*disperat*) : Faceți cum v-o tăia mintea. Nu eu răspunz. (*Aruncă cheia.*)

ILIE : Da' cînd le dai oamenilor la cap, atunci știi să răspunzi ?

BĂJAN : Nu înghițiși cheia, mă, Buzdurică ?

PAVEL : N-o să mai aibă ce să înghită. De azi încolo te duci la ferma de porci. Acolo să vedem noi de ce ești în stare.

BUZDURICĂ : Chiar așa, porcar ?

BĂJAN : Rău, frate, rău...

BUZDURICĂ : Spune și tu. (*Lui Pavel.*) Oricum, ce-o să zică lumea văzîndu-mă la cocină, ce s-alege din autoritatea mea ?

BĂJAN : Ți-o mîncă porcii ! Nu, nu-i cu putîntă, Buzdurică. Uite-acum îi critic de-o să le meargă fulgii.

BUZDURICĂ (*se luminează*) : Așa, așa, mă !

BĂJAN : Bine, mă, tovarăși : dumnea-voastră nu citiți ziarele ? Ia duceți-vă la colțul roșu, că stau grămădă, și vedeți ce scrie ! Îngrijitori de animale să fie numiți cei mai buni colectivști. Or, dacă tovarășul Buzdurică nu vrea, înseamnă că nu se crede cel mai bun colectivist. E autocratic....

BUZDURICĂ (*răstit*) : Băjane !

BĂJAN : Nici un Băjan ! Om în toată firea și face mofhuri ca o domnișoară : aia-i pute, aia-i miroase...

PETRIA : Adu-ți aminte cum vorbești pîn ședințe... (*Cu patos demagogic.*) Să ne intre-n cap, tovarăși, că un membru sau un candidat de partid are datoria să fie acolo unde-i munca mai grea și mai dă răspundere. Să fie exemplu... Parcă te-aud. Iar tu ?...

ILIE : Păi cum să ridicăm colectiva, omu' lui Dumnezeu ? Cum, ai ? (*Mică pauză.*)

BĂJAN : Bine, lasă c-o să mă cer eu, așa beteag cum sînt, să mă dea la porci.

BUZDURICĂ : Iar m-apucă damblaua, nu alta ! Dacă și Băjan a ajuns să mă prelucreze, înseamnă că s-a-n-tors pămîntul pã dos. (*Pleacă.*)

PÎRVU (*reintră. Către Pavel*) : Acum în chip de autocritică, du-te și dă prima lovitură de hîrleț la săpatul teraselor. (*Îi întinde mîna.*)

PAVEL : Îi las cîntea asta lui Lisandru. Dacă brigada lui face începutul !...

PÎRVU (*dă cu ochii de Ceocîlteu*) : Dumneata ai să-mi spui ceva ? (*Ceocîlteu se apropie șovăielnic.*)

PETRIA : E tovarășul Păun Ceocîlteu. Vă vorbii adineaori despre el.

PÎRVU : Da, știu, cel cu colții mari ? (*Îi strînge mîna cu simpatie.*)

CEOCÎLTEU : Cît p-aci să mi-i scoață cu fălci cu tot.

PÎRVU (*ride*) : Păi, dacă vezi că-ți bagă careva pumnii-n gură, să-ți umble la ei, mușcă-l. (*Serios.*) De cuptor ai și uitat ?

CEOCÎLTEU : Lucrez noaptea la el, dă unu' singur... Mi-au și ieșit vorbe cum c-aș umbla după muieri.

PÎRVU (*Petriei*) : De ce nu-i dați omului ajutoare ? (*Lui Ceocîlteu*) Lucrează-l cu atenție. Să aibă și alte gospodării ce învâța de la dumneata, înțelegeți ? Varul e ca săpunul în casa omului ; cu cît se consumă mai mult, cu atît se înmulțesc semnele de bunăstare.

CEOCÎLTEU (*mîna în care-și ține căciula o apasă pe inimă*) : Tovarășe prim, știți, uite-aici mă doare, mă doare dă cred c-o să mi se usuce inima. (*Parcă e gata să-l podidească lacrimile. Pîrvu rămîne cîteva clipe impresionat.*)

PETRIA (*aparte, lui Pîrvu, impresionată*) : Oh, de-am avea cît mai mulți ca el în gospodărie...

PÎRVU : Aveți. Numai că datoria voastră este să-i descoperiți, să-i încurajați...

PETRIA : Așa vom face, tovarășe prim-secretar.

PÎRVU (*cald, lui Ceocîlteu*) : Omule, dacă nu te-ar durea inima, n-ai merrita să intri-n partid. Mă înțelegeți ?

(*Ceocîlteu clatină din cap în semn că da, cu fața numai zîmbet, se repede la magazie, o descuie, împarte unelte colectivștilor care părăsesc scena. Lisandru și Zoica rămîn la urmă, se sărută, dau ochii cu publicul, se sperie și fug după ceilalți.*)